

บทที่ 4

การจัดและแก้ไขระบบเกษตรกรรมในชนบทจีน

คำนำ

หลังจากการยึดครองอำนาจของพรรคคอมมิวนิสต์ในปี ค.ศ.1949 พรรคต้องเผชิญกับภาวะและปัญหาที่จะต้องเร่งฟื้นฟูพัฒนาประเทศอยู่รอบด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการเพิ่มผลผลิตอาหารเลี้ยงประชากรอันเป็นปัจจัยหลักหนึ่งในสี่ของปัจจัยขั้นพื้นฐานการดำรงชีพ ประมาณกันว่าในช่วงระยะนั้น จำนวนประชากรจีนมีประมาณ 540 ล้านคน และคาดว่า 5-6 ใน 7 ส่วนของประชากรจีนทั้งหมดเป็นชาวกสิกรหรือประกอบกรเกษตรกรรม และส่วนใหญ่มีฐานะยากจน การปฏิวัติระบบเศรษฐกิจในด้านเกษตรกรรมเพื่อเพิ่มผลผลิต ให้เพียงพอต่อการบริโภคของประชากรและถึงระดับส่วนเกิน จนเหลือพอที่จะส่งออกไปขายยังนอกประเทศเพื่อเป็นทุนในการพัฒนาอุตสาหกรรม จึงนับเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อสังคมจีน ผลผลิตทางเกษตรกรรมที่ตกต่ำไม่พอเลี้ยงดูประชากรมาแต่อดีต สืบเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ อาทิ ปัญหาที่ดินทำกิน กสิกรส่วนใหญ่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง ต้องเช่าหรือขายแรงงาน รับจ้าง ทำไร่นา เป็นผลให้กำลังใจที่มูมานะขยันขันแข็งลดน้อยลง ขาดเทคนิคและเครื่องมือเครื่องมือนี่ทันสมัย ระบบการซื้อขายหรือตลาดไม่มีความคล่องตัว หรือไม่เป็นธรรมต่อผู้ผลิตเท่าที่ควร ชาวกสิกรขาดเงินออมที่จะลงทุน เป็นต้น

การปฏิรูปที่ดิน นับเป็นการแก้ปัญหาก้าวแรกของการในอันที่จะเพิ่มผลผลิตทางเกษตรของจีน และเป็นเป้าหมายหนึ่งในสามของนโยบายทางเศรษฐกิจของพรรคคอมมิวนิสต์ (อันได้แก่การจัดสรรที่ดิน การพัฒนาอุตสาหกรรมของจีน และการแปรสภาพการลงทุนของเอกชนมาสู่การลงทุนของรัฐสังคมนิยม) อันที่จริงการจัดสรรที่ดินได้มีมาแต่สมัยเกียงสีโซเวียต (ค.ศ.1927-1934) ในครั้งนั้นเมื่อพรรคคอมมิวนิสต์เข้าครอบครองอาณาบริเวณใดได้ ก็จะจัดตั้งฐานที่มั่นทำการยึดริบที่ดินและแจกจ่ายให้แก่ชาวนา-ชาวนา ต่อมาก็ได้มีการออกกฎระเบียบว่าด้วยการปฏิรูปที่ดิน พัฒนารูปแบบและจัดตั้งองค์กรรับผิดชอบต่อระบบเกษตรกรรมแบบใหม่ขึ้น การปฏิรูปที่ดินได้ส่งผลเกี่ยวโยงไปสู่ประเด็นทางการเมือง และนำไปสู่ลัทธิต่อต้านขจัดชนชั้นเจ้าของที่ดินในสงครามปฏิวัติของพรรคคอมมิวนิสต์อย่างกว้างขวาง ความคิดในการปฏิรูปที่ดินในเบื้องต้นอาจ

เกิดจากความจำเป็นที่จะต้องทำการผลิตอาหารเลี้ยงดูกองทัพของพรรค และเป็นการผนึกกำลังมหาชนในชนบท สร้างบรรยากาศทางจิตวิทยาให้แก่พวกกสิกรให้เกิดความสำนึกว่า กสิกรมิใช่เพียงจะได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วมจากการครอบครองที่ดินที่ถูกยึดมา และแบ่งสรรปันส่วนเท่านั้น แต่ยังมีส่วนร่วมทางขบวนการทางการเมืองในการต่อสู้ปลดปล่อยตนเองให้หลุดพ้นจากศักดินาเจ้าของที่ดิน และได้มีโอกาสเข้าร่วมบริหารกิจการท้องถิ่นของตนอีกด้วย หลิวเจาฉี (หนึ่งในผู้นำที่รุ่งโรจน์ในขณะนั้น) ได้กล่าวถึงกฎหมายปฏิรูปที่ดิน เมื่อเดือนมิถุนายน ค.ศ.1950 ต่อคณะกรรมการแห่งชาติ (National committee) ของคณะกรรมการที่ปรึกษาทางการเมือง (CPPCC) ว่าจุดประสงค์ของการปฏิรูปที่ดินมิได้มุ่งแต่เพียงบรรเทาความยากจนของชาวนาไร้อาณาเท่านั้น หากแต่ประสงค์จะปลดปล่อยหลักการผลิตในชนบทให้หลุดพ้นจากระบบศักดินาเจ้าของที่ดิน เพื่อพัฒนาเกษตรกรรมอันจะนำไปสู่การเสริมสร้างอุตสาหกรรมของจีนใหม่¹

การปฏิรูปที่ดิน

การจัดแบ่งสรรที่ดินก่อนปีค.ศ.1949 กระทำอยู่ในวงจำกัดเฉพาะในอาณาบริเวณเขตปลดปล่อยและเพิ่มทวีอาณาเขตกว้างขวางขึ้นตามชัยชนะของพรรคคอมมิวนิสต์ที่ได้เข้ายึดครองพื้นที่ การปฏิรูปที่ดินเริ่มเป็นรูปแบบมีกฎระเบียบขึ้นภายใต้ "ร่างกฎหมายจัดสรรที่ดิน" (Outline of Agrarian Law) ซึ่งได้ประกาศเมื่อปลายปี ค.ศ.1947 การปฏิรูปที่ดินภายหลังการยึดครองอำนาจได้เพิ่มปัญหาและมีความสลับซับซ้อนเกี่ยวกับการดำเนินงาน และจัดตั้งองค์กรขึ้นรับผิดชอบการพัฒนาาระบบเกษตรกรรมแบบใหม่เป็นอันมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิบัติการที่เกินขอบเขตของกลุ่มหัวรุนแรง หรือกลุ่มซ้ายจัดที่ยึดเอาการปฏิรูปที่ดินมาเป็นแนวทางของการจัดทำลายล้างศักดินาเจ้าของที่ดินด้วยความรุนแรง ขณะเดียวกันพรรคคอมมิวนิสต์ก็ได้ใช้การปฏิรูปที่ดินเป็นเครื่องมือทำลายโครงสร้างของสังคมแต่ดั้งเดิมในชนบท และจัดตั้งรูปแบบองค์กรใหม่ขึ้นแทน ต่อมาในต้นปี ค.ศ.1949 คณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์ก็ได้ออกประกาศและจัดระเบียบการปฏิรูปที่ดิน และจัดตั้งองค์กรที่เป็นระบบขึ้นเพื่อยุติความสับสนและความรุนแรง และระงับการปฏิรูปที่ดินชั่วคราวในกลางปี ค.ศ.1950 กลุ่มผู้นำก็ได้ประกาศห้ามการปฏิบัติการทุกประการที่เกี่ยวกับการปฏิวัติอันน่าสะพึงกลัวอย่างเฉียบขาด ก่อนหน้านั้นเจ้าที่ดินจะถูกตราหน้าคูหมิ่นและถึงกับถูก ทรมาณ การพิจารณาลงโทษโดยทั่วไปต่อผู้ถูกต้องโทษ (เจ้าของที่ดิน) มีตั้งแต่การเรียกคืนเงินค่าเช่าที่เก็บเกิน และดอกเบี้ยที่ได้เก็บไป ลงโทษให้ทำงาน หนัก กักขัง และยิงเป้า

พวกเจ้าของที่ดินและพวกมีตระกูลที่เลว จำนวนหลายล้านคนถูกสำเร็จโทษ² การขาดการ ควบคุมอย่างทั่วถึง เป็นเหตุให้ทางการต้องเผชิญกับนโยบายซ้ายจัดของกลุ่มนิยมลัทธิความรุนแรงที่ยึดถือหลักการที่ว่า "เจ้าที่ดินจะไม่ได้รับแจกที่ดิน" และชาวไร่ชาวนาที่ร่ำรวยจะต้องได้รับแต่ที่ดินเลวๆ (ไม่มีคุณภาพหรือใช้ประโยชน์ได้น้อย) แนวโน้มเหล่านี้นำไปสู่ "การแทรกแซงผลประโยชน์ของกลุ่มชาวไร่ชาวนาชั้นกลางบางกลุ่ม ทำลายอุตสาหกรรมและธุรกิจการค้าของเจ้าที่ดินและกสิกรที่ร่ำรวย ทำร้ายและเข่นฆ่าผู้คนไม่เลือกหน้าในบางแห่ง"³

การปฏิรูปที่ดินได้เริ่มดำเนินการใหม่ในราวกลางปี ค.ศ.1950 โดยการประกาศใช้กฎหมายปฏิรูปที่ดิน ฉบับปรับปรุงตามร่างกฎหมายจัดสรรที่ดินเดิม ปี ค.ศ.1947 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปที่ดินอีก 2 ฉบับ คือ "ข้อยุติเกี่ยวกับข้อแตกต่างทางฐานะของชนชั้นในชนบท" และ "ข้อบังคับทั่วไปเกี่ยวกับองค์กรของชาวกสิกร" การจัดสรรที่ดินเกือบทั่วประเทศส่วนใหญ่ได้เสร็จสิ้นลงในปี ค.ศ.1952 รวมที่ดินทั้งหมดที่ได้จัดสรรในปี ค.ศ.1952 ประมาณ 700 ล้านมุ (113 ล้านเอเคอร์) ให้แก่ชาวกสิกรร่วม 300 ล้านคน การประกาศใช้กฎหมายปฏิรูปที่ดินดังกล่าวข้างต้น ยังผลให้ที่ดิน สัตว์เลี้ยง เครื่องมือทำไร่นา เมล็ดพืชที่เหลือเป็นส่วนเกินของเจ้าที่ดิน บ้านที่เหลือเกินความจำเป็นที่จะใช้ในชนบทถูกริบยึด แล้วจัดแบ่งสรรให้แก่กสิกรฐานะปานกลาง กสิกร ผู้ยากจน และกสิกรที่ขายแรงงาน และเจ้าที่ดินที่เป็นที่ยอมรับในด้านการเมืองจะได้รับส่วนแบ่ง เท่าเทียมผู้อื่นเช่นกัน ส่วนเจ้าที่ดินที่เคยเป็นผู้ค้ำจุนต่อกสิกรผู้ยากจนในอดีตหรือกระทำการต่อต้านการปฏิรูปที่ดิน และต่อต้านการยึดอำนาจของพรรค หรือมีส่วนร่วมในการกระทำที่เป็นพวกปฏิกริยาชนจะไม่ได้รับส่วนแบ่งที่ดิน⁴

การจัดแบ่งระดับฐานะของชาวกสิกร

ภายใต้กฎหมายการปฏิรูปที่ดินดังกล่าวข้างต้นทั้งสามฉบับ ได้มีการกำหนดกฎหมายที่ว่าด้วยการวิเคราะห์ระดับฐานะชนชั้นในชนบทขึ้น ทั้งนี้เพื่อผลในการปฏิบัติมิให้เกิดความสับสนในปัญหาเรื่องสถานะภาพของบุคคลที่อาจถูกกล่าวหา และการดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมายที่พรรคได้วางไว้ การปฏิรูปที่ดินครั้งใหม่จึงได้ดำเนินไปอย่างมีขั้นมีตอน และค่อยๆ เป็นค่อยๆ ไป โดยอาศัยกสิกรผู้ยากจนและกสิกรผู้ขายแรงงานเป็นหลักในการดำเนินการ แต่ทั้งนี้ก็ได้ละทิ้งกสิกรที่มีฐานะปานกลาง และกสิกรรวมที่มีใจเป็นกลางในการให้ความร่วมมือ พวกกรรมการของกสิกรได้กลายมาเป็นรูปองค์กร และองค์กรบริหารเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินได้มีการจัดตั้งกลุ่ม

แกนนำของเจ้าหน้าที่ (Core Cadre) ซึ่งประกอบด้วยชาวกสิกรที่จิตสำนึกเป็นชาวไร่ชาวนา และเจ้าหน้าที่ที่ส่งมาจากฝ่ายทหารในระดับเหนือ การตัดสินใจดำเนินการใดๆ จะต้องได้รับอนุญาตจากเบื้องบน เพื่อขอคำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดิน และมีตัวแทนในระดับสูงมาคอยช่วยเหลืออยู่ด้วย นโยบายการปฏิรูปที่ดินครั้งนี้จึงเป็นไปอย่างมีแบบแผน และค่อนข้างเรียบร้อย อย่างไรก็ตาม การจำแนก ระดับฐานะของบุคคลในชนบทค่อนข้างจะยุ่งยากและสับสน แม้ว่า การจำแนกฐานะจะยึดเอาส่วนที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินเป็นหลักก็ตาม แต่ก็ได้มีการพิจารณาในส่วนอื่นๆ เพื่อลดผลกระทบ เช่น เจ้าที่ดินสืบทอดผลพวงมาจากการปฏิวัติ หรือจากตระกูลเจ้าที่ดินเกิดภาวะความจำยอมที่จะต้องให้เช่าที่ดิน ก็อาจถูกจำแนกอยู่ในฐานะ "เจ้าที่ดินน้อย" (small landlords) หรือมีสองฐานะคือ เจ้าที่ดินและฐานะอย่างอื่น ฐานะของแต่ละสมาชิกในครอบครัวก็อาจถูกจำแนกแตกต่างกันออกไป⁵

จากคำประกาศว่าด้วยการวิเคราะห์ระดับฐานะของชนชั้นในชนบท⁶ ซึ่งได้ให้รายละเอียดในการจำแนกระดับฐานะของบุคคลไว้เป็นห้าฐานะ คือ เจ้าที่ดิน กสิกรรวย กสิกรชั้นกลาง กสิกรผู้ยากจน และกสิกรแรงงาน (farm hands) ซึ่งแต่ละระดับฐานะมีลักษณะโดยสรุปได้ดังนี้

เจ้าของที่ดิน ในที่นี้หมายถึงผู้ครอบครองกรรมสิทธิ์ที่ดิน ไร่ที่ดินเป็นแหล่งหารายได้ เช่น ให้เช่าหรือว่าจ้างให้คนอื่นทำงานให้ เจ้าของไม่มีส่วนในการลงแรงทำด้วยตนเอง (การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการหารายได้จากการให้เช่าที่ดินในรูปอื่นๆ ก็อาจจัดอยู่ในรูปของการให้เช่าที่ดินเช่นกัน)

กสิกรพรวกรวย ได้แก่ ชาวไร่ชาวนาที่ครอบครองกรรมสิทธิ์ในที่ดินทั้งหมดหรือบางส่วน และลงมือเพาะปลูกด้วยตนเองทั้งหมดหรือบางส่วน ส่วนที่เหลือให้ว่าจ้างผู้อื่นทำหรือให้เช่าเพื่อเก็บผลประโยชน์

กสิกรชั้นกลาง คือพวกที่เป็นเจ้าของที่ดินทั้งหมดหรือบางส่วนเพาะปลูกด้วยตัวเองหรือให้ผู้อื่นเช่าทำ แต่โดยทั่วไปแล้วไม่แสวงหารายได้โดยการว่าจ้างแรงงานคนอื่นมาทำ และมีเครื่องมือเครื่องใช้พอสมควร

กสิกรยากจน มีฐานะกลับตรงกันข้ามกับ 3 กลุ่มแรก คือไม่มีเครื่องมือเครื่องใช้พอเพียง ในการเพาะปลูก มีที่ดินเพาะปลูกของตนเองบางส่วนหรือไม่มีเลย โดยทั่วไปแล้วจะต้องเช่าที่ ทำกิน กู้ยืมมาลงทุน หรือในบางครั้งก็ขายแรงงานของตนในระยะเวลาจำกัด (ระยะสั้น)

กสิกรแรงงาน (farm hands) กสิกรพวกนี้ส่วนมากไม่มีเครื่องมือเครื่องใช้ หรือที่ดินของตนเองเลย ยังชีพอยู่ด้วยการรับจ้างผู้อื่น

การจัดแบ่งประเภททศกรดังกล่าวเพื่อประโยชน์ในการจัดการปฏิรูปที่ดิน โครงการนี้เป็นผลให้ที่ดิน สัตว์ที่ใช้ประโยชน์ทางทศกรรม เช่น วัว ควาย เครื่องมือ ช้าง และบ้านที่ถือว่าเป็นส่วนเหลือเกินความต้องการของเจ้าของที่ดินถูกริบเข้ากองกลางแล้วจัดสรรแบ่งปันให้แก่ทศกรผู้ยากจน และทศกรแรงงาน ส่วนเจ้าของที่ดินคงได้ส่วนแบ่งเท่าๆ กัน ตามการจัดสรร เจ้าของที่ดินที่เคยเป็นผู้กดขี่ทารุณต่อทศกรผู้ยากจน หรือกระทำการต่อต้านการปฏิรูปที่ดินจะไม่ได้รับส่วนแบ่งที่ดินเลยแม้แต่น้อย ยิ่งไปกว่านี้เจ้าของที่ดินบางรายถูกทำการล้างแค้นอย่างทารุณ การลงโทษเจ้าของที่ดินมีชั้นโทษตั้งแต่ริบหรือยึดเงินทอง ค่าเช่าที่ดินคืน กักกันให้อยู่ในค่ายแรงงาน ตลอดจนถึงการ ยิงเป้า

ตามโครงการปฏิรูปที่ดินของเหมาเจ๋อตุง พอดีแบ่งโครงการออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. การริบที่ดินและการจัดสรร
2. การแบ่งประเภทหรือชนิดของที่ดิน
3. การปรับปรุงที่ดิน

โดยทั่วไปแล้วเมื่อกองทัพปลดแอกประชาชนยึดพื้นที่ใดได้ก็จะจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานขึ้น 3 คณะโดยทันที ประกอบด้วย

1. คณะกรรมการจัดสรรที่ดิน
2. คณะกรรมการยึดริบที่ดิน
3. คณะกรรมการตรวจสอบของกลุ่มคนงานและกลุ่มทศกร

คณะกรรมการยึดริบที่ดิน เริ่มงานโดยการสำรวจตัวเลขครอบครัวทั้งหมด และจัดแบ่งประเภทข้าวของหรือทรัพย์สินชาวบ้านออกเป็น 5 ประเภทดังได้กล่าวมาแล้ว การสำรวจ ครั้งแรกนี้จะระบุรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนคนของแต่ละครอบครัว เพศ อายุ อาชีพ ระดับสถานภาพของแต่ละบุคคล ตลอดจนปริมาณและคุณภาพของที่ดินที่มีการครอบครองอยู่ ผลจากการสำรวจจะประกาศในที่ชุมนุมชนของแต่ละหมู่บ้านเพื่อให้หมู่บ้านรับรู้อย่างทั่วถึง ทั้งนี้เพื่อแสดงให้เห็นความแคลงใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และเพื่อก่อให้เกิดความภาคภูมิใจว่าเขาเหล่านั้นก็ได้มีส่วนร่วม มีสิทธิในการตัดสินใจในสาระสำคัญของกิจการบริหารบ้านเมือง (ดังที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้แล้วว่า เป็นหลักการส่วนหนึ่งในการจูงใจเพื่อรวมพลังมหาชนให้นิยมเลื่อมใสต่อการปกครองของพรรคคอมมิวนิสต์) นอกจากนี้กลุ่มชาวบ้านได้รับสิทธิในการแสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงที่ดิน

ภายหลังจากที่งานสำรวจขั้นแรกสำเร็จผลโดยคณะกรรมการยึดที่ดินแล้ว ก็เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการที่ดินในการจัดสรรแบ่งปันที่ดินให้แก่ชาวบ้านในเขตที่ได้ทำการยึดใหม่ แต่ละคณะกรรมการจะประกอบด้วยประธานจากรัฐบาลท้องถิ่นโซเวียต (The Local Soviet Government) ผู้นำของกลุ่มชาวไร่ชาวนาพวกเขาจน และตัวแทนครอบครัวของกองทัพแดงหรือกองทัพปลดแอก ประชาชนที่ได้จัดตั้งตัวแทนจากกลุ่มต่างๆ เข้าร่วมด้วยนั้นก็เพื่อแสดงว่าเป็นการปฏิบัติการของมวลชน ในทางปฏิบัติการบริหารในการจัดสรรที่ดิน กระทำโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับเหนือขึ้นไปและองค์กรบริหารหมู่บ้านเซียง (Hsiang) เจ้าหน้าที่เหล่านี้ได้ผ่านการฝึกอบรมโครงการปฏิรูปที่ดินจากเจ้าหน้าที่ของพรรคเพื่อปฏิบัติงาน

หมายเหตุ : คำว่า Soviet Government นั้น ในที่นี้มีได้หมายความว่า รัฐบาลโซเวียต แต่ประการใด แต่มาจากการที่พรรคคอมมิวนิสต์จีนประกาศจัดตั้งรัฐบาลขึ้นในเขตยึดครองเกียงสี (Kiangsi) ในปี ค.ศ.1931 ใช้ชื่อว่า Central Soviet Government เพื่อดำเนินการปฏิวัติกวาดล้างศัตรู โดยมี จู เอล ไหล เป็นประธาน และเซียงหยิง (Hsiang Ying) เป็นเลขานุการในการดำเนินการประชุมจัดตั้งรัฐบาล ณ เมืองจูยชิน (Juichin) เป็นเมืองหลวง เหมาเจ็ดตุงเป็นหัวหน้ารัฐบาล จูเตอ (Chu Teh) เป็นประธานสภากองทัพปฏิวัติคุมกำลังกองทัพแดงในขณะนั้น

จำนวนของคณะกรรมการที่ดินแต่ละชุดแตกต่างกันไปตามแต่ละภูมิภาคทั้งนี้ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับขนาดพื้นที่และจำนวนประชากร แต่โดยปกติแล้วแต่ละคณะกรรมการที่ดินในระดับเซียง(Hsiang) มีสมาชิกประมาณ 13-17 คน ส่วนในหมู่บ้านขนาดเล็กมี 5-7 คน แต่ละคณะกรรมการก็จะเลือกประธานกรรมการเพื่อทำการประชุม และแนะนำการดำเนินงานแต่ละคณะกรรมการในระดับเซียง (Hsiang) จะมีเสมียน 2 คน ทำการวิจัย และเจ้าหน้าที่สถิติ 2 คน เลขานุการบริหาร 1 คน ส่วนในหมู่บ้านขนาดเล็ก คณะกรรมการที่ดินจะปฏิบัติงานด้วยตนเองทั้งหมดโดยไม่มีผู้ช่วย

ภาระหน้าที่ของคณะกรรมการที่ดินชุดต่างๆ ดังกล่าวได้แก่การให้คำแนะนำและบริหารงานเกี่ยวกับโครงการปฏิรูปที่ดินในการจัดสรรแบ่งปันที่ดิน และรับผิดชอบในการปรับปรุงที่ดิน ตลอดจนถึงรับผิดชอบร่วมกันกับองค์กรการบริหารแห่งท้องถิ่นตามโครงการปฏิรูปที่ดินอีกด้วย

คณะผู้ตรวจสอบของกลุ่มคนงานและกลุ่มกสิกร เป็นผู้สอบสวนคำร้องซึ่งร้องเรียนโดยชาวไร่ชาวนา โดยเฉพาะเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับความผิดพลาดในการแยกระดับฐานะ คือประเภทแห่งสถานภาพของบุคคล และทำหน้าที่ประเมินความคิดเห็นที่ท่าของชาวไร่ชาวนาที่มีต่อการจัดสรรแบ่งปันที่ดิน ส่วนมากคณะผู้ตรวจสอบนี้ประกอบด้วยบุคคลผู้นำในหมู่บ้าน เป็นหน่วยงานที่ทำ

หน้าที่เปรียบเสมือนหูตาของรัฐบาลท้องถิ่นที่เป็นสื่อบอกถึง ปฏิกริยาของชาวบ้านที่มีต่อการริบ ยึด และจัดสรรที่ดินว่ายุติธรรมเพียงใดหรือไม่

วิธีการจัดสรรที่ดินก็มีความแตกต่างกันไปในแต่ละท้องที่ที่แตกต่างกันไป ในที่นี้ขอนำวิธีการ จัดสรรที่ใช้ใน Soviet Area ระยะเริ่มแรก (ค.ศ.1930-1935) มากล่าวโดยสังเขป หลังจากที่คณะ กรรมการเก็บรวบรวมตัวเลขสถิติต่างๆ เรียบร้อยแล้ว ก็จะจัดแบ่งที่ดินเป็น 3 ประเภท คือ ดินที่สุด ดิน และเลว ในที่ดินประเภทดีก็จะแบ่งกันสำรองไว้สำหรับสนับสนุนกองทัพแดง ประมาณ 20-30 มู (6.6 Mou = 1 เอเคอร์) ของแต่ละตำบลหรือเซียง (Hsiang) ที่ดินที่สงวนไว้นี้เรียกว่าที่สาธารณะ (public land) กระทบการดำเนินการควบคุมโดยเจ้าหน้าที่บริหารตำบลหรือเซียง ที่ดินส่วนที่เหลือ ก็จะถูกนำมาแบ่งกันในหมู่ชาวจีนชาวนาชั้นกลาง ชาวจีนชาวนาจน และชาวจีนชาวนาแรงงาน โดยทั่วๆ ไปแล้ว การจัดสรรแบ่งที่ดินโดยยึดหลักดังนี้ ผู้ใหญ่จะได้ 5 มู เด็กอายุระหว่าง 9-15 ปี ได้ 3 มู อายุต่ำกว่า 9 ปี จะได้ 2/1/2 ในบางแห่งก็ยึดถือผลผลิตเกี่ยวข้าวเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง ซึ่งผู้ใหญ่แต่ละคนจะได้รับแบ่งปันข้าวประมาณ 5 หาบ/ปี (หนึ่งหาบ = 133/1/2 ปอนด์ หรือ 60.48 กิโลกรัม) ในกรณีชาวนาร่ำรวยและชาวนาชั้นกลาง จะมีส่วนแบ่งในที่ดินที่ตนทำการ เพาะปลูกด้วยแรงงานเองอยู่แล้ว

หลังจากที่คณะกรรมการจัดสรรที่ดินให้แก่ชาวนาแล้ว ก็จะเปิดประกาศการจัดสรรที่ดินให้ ชาวบ้านทราบโดยทั่วกันเพื่อเปิดโอกาสให้ชาวบ้านได้แนะนำหรือทักท้วงในกรณีที่ดินไม่ได้รับ ความยุติธรรม เมื่อได้มีการปรับปรุงความเหลื่อมล้ำ (ในกรณีมีผู้ทักท้วง) เรียบร้อยแล้ว คณะ กรรมการที่ดินก็จะได้ทำการจดทะเบียนและออกใบกรรมสิทธิ์ที่ดินต่อไป⁷

ผลจากการปฏิรูปที่ดินมิได้เป็นการนำไปสู่การปฏิวัติทางเศรษฐกิจในทันทีทันใด พื้นฐานการ ผลิตในชนบทก็มิได้เปลี่ยนแปลงไปประการใด แต่ที่สำคัญอย่างยิ่งก็คือการปฏิรูปที่ดินในชั้น สมบูรณ์ ได้ทำลายการแบ่งชั้นวรรณะทางสังคมของเจ้าของที่ดินและชาวกสิกรลงโดยสิ้นเชิง ชาวนาเกิดมีความรู้สึกในสิทธิที่ดินที่ตนลงทุนลงแรงไป อันเป็นผลสะท้อนไปถึงจิตใจของชาว กสิกรให้มีความหวัง ความกระตือรือร้นในการประกอบอาชีพกว่าแต่ก่อน ซึ่งชาวจีนชาวนาจะต้อง เข้าที่ผู้อื่นทำ ซึ่งผลผลิตที่ได้รับก็มักจะไม่คุ้มค่าที่ลงแรงไป แต่ทั้งนี้ก็ไม่ได้หมายความว่า การ ปฏิรูปที่ดิน (เพียงประการเดียว) จะสามารถปรับระดับความเสมอภาคระหว่างชาวกสิกรและ เจ้าของที่ดิน ซึ่งยังมีการใช้อำนาจอิทธิพลของตนอยู่ให้หมดสิ้นไปอย่างสิ้นเชิงโดยทันที

เพียงกลางปี ค.ศ.1950 คาดว่าการปฏิรูปที่ดินมีผลกระทบกระเทือนต่อกสิกรถึง 100 ล้านคน ในจำนวนนี้เป็นเจ้าของที่ดินประมาณ 4 ล้านคน ส่วนที่เหลือยังไม่ได้ทำการจัดสรรที่ดินแบ่งให้

อีก 364 ล้านคน ของจำนวนกสิกรตามการคำนวณประชากรขณะนั้นและเจ้าของที่ดินอีก 100 ล้านคน จะถูกขจัดหรือแปรสภาพของฐานะ คาดว่าปลายปี ค.ศ.1952 การปฏิรูปที่ดินจึงสำเร็จลงทั่วประเทศ⁸

หน่วยปกครองชาวไร่ชาวนา

เพื่อเร่งรัดเพิ่มผลผลิตทางเกษตรกรรม ตามนโยบายของพรรคคอมมิวนิสต์ที่ได้กล่าวไว้ในตอนต้น ทางรัฐบาลได้ประกาศจัดโครงสร้างการบริหารประเทศทุกระดับขึ้นในปี ค.ศ.1950 การบริหารท้องถิ่นในระดับต่ำสุดหรือระดับพื้นฐาน เรียกว่า เซียง (Hsiang) มีประชาชนประมาณ 200-300 คน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับภูมิประเทศแต่ละแห่ง ในหลายๆ แห่งสภาผู้แทนประชาชนในระดับเซียง กลายสภาพมาจากคณะกรรมการบริหารของชาวกสิกรที่ได้ปรับปรุงรูปแบบขององค์กรอย่างเป็นทางการมานั่นเอง หน่วยบริหารหมู่บ้านเซียงใหม่นี้ ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ฝ่ายพรรคคอมมิวนิสต์ในชนบท ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการรัฐบาลแห่งประชาชน (People's Government Committees) มีหัวหน้า (Head) หนึ่งคน และผู้ช่วยหลายคนตามความเหมาะสม แบ่งสายงานเป็นกรมการ บริหารงานด้านพลเรือน (Civil Administration Work Committee) กรมการฝ่ายการเงินและอาหาร (Finance and Food Work Committee) กรมการสหกรณ์การผลิต (Production and Hygiene Work Committee) นอกจากนี้ยังมีฝ่ายรักษาความปลอดภัย ความสงบเรียบร้อย เป็นต้น ข้อที่น่าสังเกตก็คือการบริหารงานส่วนมากปฏิบัติงานโดยคณะกรรมการ บางคนก็ประจำถาวร บางคนก็ปฏิบัติงานชั่วคราว เมื่อหมดภารกิจแล้วก็ยุบหรือสลายตัวไป (Ad Hoc Committees)

ในทางทฤษฎีองค์กรบริหารในระดับเซียงขึ้นตรงต่อสมาชิกสภาผู้แทนประชาชน ซึ่งเปิดประชุมเป็นระยะ และเจ้าหน้าที่บริหารฝ่ายรัฐบาล (คณะกรรมการบริหารเซียง) จะต้องรายงาน การปฏิบัติหน้าที่ของตน แลกสนนโยบาย ขอคำวิพากษ์วิจารณ์และข้อเสนอแนะจากสภาผู้แทนฯ แต่ละองค์กรบริหารในระดับเซียงจะผูกพันอยู่กับหน่วยตำรวจรักษาความปลอดภัยและกองกำลังประชาชน (People's Militia) เครือข่ายสายงานต่างๆ ขององค์กรบริหารในระดับเซียงมีผลต่อ ประโยชน์ของรัฐเป็นอย่างยิ่งในด้านการรักษาระเบียบ คำสั่ง การเก็บภาษีและโครงการขยายงานสู่ชนบท

นอกจากนี้ องค์กรบริหารในระดับเซียงยังสัมพันธ์กับหน่วยหรือกลุ่มชาวไร่ชาวนาผู้ยากจน (Poor Peasant Corps) อย่างใกล้ชิด โดยการจัดส่งผู้แทนไปร่วมประชุมกับหน่วยหัวหน้ากลุ่มชาว

ไร่ชาวนาผู้ยากจน ดังนั้นพวกหัวหน้าชาวไร่ชาวนาจึงเป็นตัวเชื่อมระหว่างรัฐบาลกลางกับหน่วยปกครองต่ำสุดของรัฐ เพื่อเป็นสื่อกลางถ่ายทอดนโยบายจากรัฐไปสู่ชาวไร่ชาวนา ขณะเดียวกันก็เป็นตัวสะท้อนผลกระทบของนโยบายที่เกิดขึ้นจากชาวไร่ชาวนามาสู่รัฐ เช่น ในกรณีที่หน่วยบริหารในระดับเซียงมีโครงการใหม่ ก็จะเชิญหัวหน้าหน่วยอาสาชาวนาเข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือ และรับนโยบายไปดำเนินการหารือ ชักจูงชาวไร่ชาวนาตามที่คณะรัฐบาลได้กำหนดไว้

ระบบความร่วมมือระหว่างเจ้าของนาเพื่อเพิ่มผลผลิต (Mutual Aid Teams)

ผลจากการปฏิรูปที่ดิน แม้จะเปลี่ยนสภาพชาวนาผู้ยากจนให้มีที่ดินเป็นของตนเอง เพิ่มความกระตือรือร้นและขวัญกำลังใจให้แก่ชาวนาเหล่านี้ก็จริง แต่ความมุ่งหมายในอันที่จะเพิ่มผลผลิตก็ยังอยู่ในวงจำกัด ทั้งนี้ยังมีอุปสรรคในด้านอื่นอีกหลายประการ เช่น

ประการแรก ปริมาณที่ดินที่ชาวนาได้รับแบ่งอยู่ในอัตราต่ำเฉลี่ยแล้วคนหนึ่งได้รับประมาณ 3 มู (ที่สามารถทำการไถหว่านได้) บางแห่งเช่นตอนใต้ของจีน ชาวนาได้รับการจัดสรรที่ดินซึ่งสามารถทำการเพาะปลูกได้เพียง 1 มู

ประการที่สอง ขาดเครื่องทุ่นแรง บางครอบครัวเฉลี่ยแล้วมีเพียงสัตว์ลากไถเพียง 1 ตัวหรือหลายๆ สองครัวเรือนมีไถ 1 อัน เป็นต้น⁹

ประการสุดท้าย ขาดเทคนิคสมัยใหม่เข้าช่วย เช่น การชลประทาน ปุ๋ยเคมี วิทยาการสมัยใหม่ เป็นต้น

ทางออกที่ทางการคอมมิวนิสต์เล็งเห็นว่าจะขจัดปัญหาเหล่านี้ได้ในขณะนั้น ก็ด้วยการจัดตั้งกลุ่มสหกรณ์ร่วมมือเพิ่มผลผลิตทางเกษตรกรรม (Agricultural Producers Cooperatives) ชื่อย่อว่า APC's หรือ Cooperation in Agricultural Production โครงการนี้แรกเริ่มเดิมทีเป็นการรวมแรงงาน และใช้เครื่องมือเท่าที่มีอยู่ภายใต้การจัดการของเจ้าของที่ดินแต่ละคนมิได้รวมที่ดินเข้าเป็นกองกลาง ระบบกลุ่มช่วยแรงงานซึ่งกันและกัน (Mutual Aid Teams) นี้ แยกได้สองชนิด คือร่วมมือกันเป็นฤดูกาล และร่วมมือกันตลอดทั้งปี วิธีการนี้สามารถแก้ไขปัญหาขาดเครื่องมือและแรงงาน (เครื่องทุ่นแรง) ได้พอสมควร แต่ก็ยังไม่สามารถที่จะเพิ่มผลผลิต วัตถุประสงค์ให้เพียงแก่ประชาชนและป้อนอุตสาหกรรมได้ ผลเสียของวิธีการช่วยเหลือภายใต้การจัดการของแต่ละบุคคล

นี่ก็คือ ปัญหา รายได้ ยุติธรรม เพราะผู้ที่มีที่ดินมากยิ่งได้เปรียบผู้ที่มีที่ดินน้อยในขบวนการใช้แรงงาน

ในปลายปี ค.ศ.1953 รัฐบาลก็ได้เริ่มเปลี่ยนแปลงโครงการไปสู่การเกษตรกรรมแบบกึ่งสังคมนิยม โดยการวางแนวทางปฏิบัติทั้งทางอุตสาหกรรมช่างฝีมือ การค้าควบคู่กันไป รัฐได้ประกาศใช้ระบบสหกรณ์ผู้ผลิต (Agricultural Producers Cooperative) ขึ้นเพื่อแก้ไขจุดบกพร่องตามวิธีแรก (Mutual Aid Team) วิธีแบบสหกรณ์ผู้ผลิตนี้เป็นการรวมการจัดการที่ดิน เครื่องมือ เครื่องใช้เข้าด้วยกัน แล้วแบ่งตามสัดส่วนของการลงทุน เจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินยังคงมีสิทธิคงเดิมผลได้จากผลผลิตหลังจากหักการลงทุนเงินสำรอง สวัสดิการ และภาษีให้แก่รัฐแล้ว ก็จัดแบ่งกันระหว่างกลุ่มผู้ร่วมประกอบการ วิธีการสหกรณ์ผู้ผลิตแบบเบื้องต้นนี้รับตั้งแต่ 30-40 ครัวเรือน ต่อมาในปี ค.ศ.1956 คณะกรรมการกลาง (Central Committee) ได้ประกาศเพิ่มจำนวนครัวเรือนขึ้นเป็น จาก 100-200-300 : 1 หน่วยสหกรณ์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับภูมิภาค เช่น บนเขา บนเนิน หรือที่ราบ

การขยายตัวของกลุ่มสหกรณ์ผู้ผลิตฯ APC

ปี	ระยะแรกของ APC		ระยะขั้นสูงของ APC		รวม		เปอร์เซ็นต์
	APC	ครัวเรือน	APC's	ครัวเรือน	APC's	ครัวเรือน	
	(หน่วยพัน)						
1952	3.6	57.2	0.0	1.8	3.6	59.0	0.1
1953	15.0	272.8	0.0	2.0	15.1	274.9	0.2
1954	114.0	2,285.0	0.2	12.0	114.0	2,297.0	2.0
1955	633.0	16,881.0	0.5	40.0	364.0	16,921.0	14.0
1956	628.0	34,839.0	312.0	76,874.0	994.0	111,713.0	91.9
1957(มีย.)	84.0	4,497.0	668.0	113,414.0	752.0	117,911.0	97.0

หมายเหตุ: ระยะขั้นสูง หมายถึง ระบบกลุ่มสหกรณ์ผู้ผลิตฯ (APC) ที่เป็นระบบสังคมนิยมเต็มๆ รวมทั้งการใช้ระบบการรวมซื้อและตลาดร่วม (Unified Purchasing and Marketing)

ที่มา: Farnz Schurmann, op.cit., p.454.

สหกรณ์แบบก้าวหน้า (Advanced Type Cooperative)

ประมาณ 3 ปีต่อมา กลุ่มสหกรณ์กว่าครึ่งประเทศได้พัฒนาไปใช้วิธีสหกรณ์แบบก้าวหน้า ซึ่งนับเป็นระบบสังคมนิยมเกือบ 100% กล่าวคือ ทุกคนเป็นส่วนร่วมในกรรมสิทธิ์ของอุปกรณ์การผลิต เช่น ที่ดิน สัตว์ลากไถ เครื่องมือการทำไร่ทำนา ส่วนบ้านเรือน เครื่องมืออย่างอื่นที่ไม่เกี่ยวกับการผลิต เช่น เครื่องเรือน สวนดอกไม้เล็กๆ เบ็ด ไก่ เครื่องมือเล็กๆ น้อยๆ สัตว์เลี้ยงคงเป็นกรรมสิทธิ์ของเจ้าของอยู่อย่างเดิม สหกรณ์แบบก้าวหน้าแตกต่างกับแบบเบื้องต้นก็ตรงที่การแบ่งรายได้มิได้ถือเอาที่ดิน สัตว์ลากไถ เครื่องมือมาเป็นเกณฑ์การแบ่ง แต่ถือเอาปริมาณและคุณภาพของงานเป็นเกณฑ์ รัฐได้สนับสนุนและโฆษณาชวนเชื่อวิธีสหกรณ์แบบก้าวหน้านี้อย่างแข็งขัน เพราะเป็นหลักการขั้นแรกของระบบสังคมนิยม ผู้ใดที่กระตือรือร้นสนับสนุนวิธีการนี้ ก็ได้รับสินน้ำใจรางวัลตอบแทน ด้วยการจัดหาสินเชื่ออุปกรณ์ และดอกเบี้ยในอัตราที่ต่ำให้ ผู้ที่ซัดขิ้นไม่ร่วมมือจะไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือใดๆ และอาจถูกพิจารณาโทษอย่างรุนแรง

แต่สหกรณ์แบบก้าวหน้าดังกล่าวก็ยังมีจุดเสียตรงที่ว่า ชาวนาเกิดความไม่พอใจอย่างกว้างขวางในระบบนี้ กลุ่มชาวไร่ชาวนาไม่เต็มใจที่ถูกบังคับให้นำผลิตผลของตนส่วนที่เหลือจากการบริโภคให้แก่รัฐ ภายใต้ระบบการซื้อรวมและกำหนดราคาของรัฐ (Unified Purchasing and Marketing) ระบบนี้รัฐจะเป็นผู้กำหนดว่ารัฐจะจัดซื้อผลิตผลส่วนเกินจากที่ชาวนาใช้บริโภคเป็นจำนวนเท่าใดและในราคาใด ทั้งนี้ชาวนาอาจต้องเสียผลประโยชน์จากการขายผลิตผลของตน ซึ่งตรงข้ามกับการขายตามราคาตลาดเสรีตามหลักการเสนอและการสนอง ในกรณีที่เกิดความต้องการสูง (การเสนอ) สูงกว่าผลิตผลที่จะสนองชาวไร่ชาวนาก็ไม่สามารถขายผลิตผลในราคาสูงได้ เช่น ในระยะที่เกิดมีความต้องการข้าวมากเพราะการเจริญเติบโตของประชากรและอุตสาหกรรมส่วนในกรณีที่ชาวไร่ชาวนาไม่สามารถผลิต (ข้าว) พอเลี้ยงตัวเองรัฐก็จะเป็นผู้กำหนดว่าผู้ใดจะมีความต้องการเท่าใด และจะซื้อได้เท่าใด ชาวไร่ชาวนาไม่มีสิทธิจัดการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวได้ต่อไป ทุกสิ่งขึ้นอยู่กับรัฐเป็นผู้กำหนดให้จึงเริ่มเกิดการกักตุนซ่อนเร้น ส่วนผลิตผลที่มีคุณภาพต่ำให้รัฐรับซื้อข้าวได้ปริมาณน้อย ทั้งๆ ที่ผลผลิตเพิ่มขึ้น

การจ่ายแจกผลผลิตข้าว ปี ค.ศ.1954-57

(หน่วยร้อยล้านชั่งจีน)

	1954-55	1955-56	1956-57
1. ยอดรวมผลผลิต	339.0	367.9	385.5
2. รัฐใช้ระบบซื้อรวม Unified Purchasing	107.8	104.1	99.4
3. จำนวนเปอร์เซ็นต์ที่รัฐซื้อผลผลิต	31.8	28.3	25.8
4. ระบบตลาดร่วม Unified Marketing ในชนบท	449.4	40.5	49.0
5. ระบบตลาดรวมคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ต่อระบบซื้อรวม	46.9	38.9	49.3
6. ยอดผลิตผลทั้งหมดที่นำออกจากชนบท	58.4	63.6	50.4
7. ยอดผลิตผลที่นำออกจากชนบทคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ ของผลิตผลทั้งหมด	17.2	17.3	13.1
8. ปริมาณข้าวในชนบทรวมทั้งรัฐจัดหาให้	280.6	304.3	335.1
9. การจัดหาผลผลิตให้ต่อรายหัว (ชั่งจีน)	549.0	577.0	622.0

1 ชั่งจีน = 600 กรัม

คัดลอกมาจาก Thomas P. Bernsteing, "The Grain Supply Crisis of the Spring of 1955's" ใน Doak A. Barnett, *Chinese Communist Politics in Action*, op.cit., p.373.

ระบบคอมมูน

อันที่จริงคอมมูนซึ่งได้วิวัฒนาการมาจากสหกรณ์แบบก้าวหน้า ได้เกิดขึ้นก่อนหน้าที่จะได้มีการประกาศจัดตั้งอย่างเป็นทางการเสียอีก กล่าวคือ ได้มีการรวมตัวของสหกรณ์แบบก้าวหน้าหลายแห่งเข้าด้วยกัน และได้มีการจัดระบบงานขึ้นมาใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับการขยายขอบข่ายของงานทางแถบมณฑลเหอหนาน และเหยหลุงเกียง ต่อมาด้วยความเห็นชอบของเหมาเจ๋อตุงและมติของคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์ ซึ่งได้จัดองค์ประชุมครั้งพิเศษขึ้นในกลางปี ค.ศ.1958 ในการประชุมครั้งนั้นนอกจากจะมีคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์แล้ว ทางการยังได้เชิญเลขาธิการพรรคระดับมณฑลเขตปกครองตนเองและมหานครที่ขึ้นตรงต่อส่วนกลาง

พร้อมทั้งเจ้าหน้าที่พรรคระดับผู้นำในกระทรวงต่างๆ ด้วยเข้าร่วมประชุมโดยที่ประชุมมีความเห็นว่าคอมมูนจะเป็นเครื่องมืออันมีประสิทธิภาพในการเร่งพัฒนาอุตสาหกรรมในภายภาคหน้า ทั้งนี้ความคิดเห็นดังกล่าวตั้งอยู่บนข้อสมมติฐานสองประการ คือ ประการที่หนึ่ง ปริมาณและกำลังแรงงานที่จัดสรรเพิ่มขึ้นจะสามารถใช้ให้เป็นประโยชน์ได้มากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากขณะนั้นชนบทหลายแห่งขาดแคลนแรงงานอย่างหนักเนื่องจากทางการได้ระดมแรงงานไปใช้ในด้านงานก่อสร้าง โดยเฉพาะงานเกี่ยวกับการจัดหาน้ำ (การชลประทาน การขุดบ่อน้ำ ฯลฯ) ประการที่สอง ในขณะที่เจ้าหน้าที่ในชนบทเข้าจัดการแทนชาวนาในระบบสหกรณ์ผู้ร่วมผลิต พรรคก็หวังที่จะเสริมสร้างสมรรถภาพในการควบคุมการผลิตและการบริโภคแถบชนบทอันกว้างใหญ่ไพศาลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในการประกาศจัดตั้งระบบคอมมูนขึ้นมาี้ พรรคคอมมิวนิสต์ได้ทำการรณรงค์ชักชวนชาวกสิกรให้ร่วมมืออย่างเอิกเกริก และนับเป็นการเริ่มต้นของขบวนการรณรงค์ก้าวกระโจนไปข้างหน้าอันยิ่งใหญ่(the Great Leap Forward Campaign) ในคราวเดียวกันด้วย โดยมีจุดประสงค์ที่จะเร่งพัฒนาเศรษฐกิจและด้านอื่นๆ พร้อมๆ กันหลายด้าน อาทิ การเกษตรกรรม อุตสาหกรรมการศึกษา และการปกครอง เป็นต้น

ในอีกทัศนะหนึ่ง Franz Schurmann ได้กล่าวถึงคอมมูนว่า หมายถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทั้งหมดในด้านการดำรงชีพและการทำงานในชุมชน โดยมีการกองกำลังกรรมมาชีพคิดอาวุธเป็นผู้ครอบครองอำนาจ นอกจากนี้จากคำปราศรัยของเงินโปต้า (หนึ่งในบรรดาผู้ใกล้ชิดเหมาเจ๋อตุง) ได้กล่าวในสมัยการประชุมครั้งที่สองของคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์ ในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ.1965 สรุปได้ความว่า การสร้างหรือทำให้ชุมชนมีลักษณะเป็นทหารหรือกองกำลัง (The Militarization of the Community) ก็เสมือนกับการจัดตั้งคอมมูน¹¹ และในบทบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ "ธงแดง" (หงฉี ก็ได้วิจารณ์ระบบคอมมูนความตอนหนึ่งว่า ความจำเป็น ในการพัฒนาเกษตรกรรมอย่างรวดเร็ว นั้น ย่อมต้องมีลักษณะการจัดตั้งองค์กรของตนเอง ต้องมีการจัดการให้งานเดินไปได้อย่างรวดเร็ว โดยมีระเบียบและมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อก่อให้เกิดความคล่องตัวภายในกรอบของงาน ดังเช่น คนงานในโรงงานหรือเหมือนกับทหารในหน่วยทหาร ดังนั้นพวกเขา (กสิกร) จึงได้ตระหนักว่า องค์กรของพวกเขาต้องสร้างหรือทำให้มีลักษณะเป็นทหาร (Militarization)¹²

ดังนั้น อาจจะสรุปเป้าหมายของคอมมูนได้เป็น 2 ประเด็น คือ

1. เป็นการดำเนินการปฏิวัติสังคมไปสู่รัฐสังคมนิยม จะเห็นได้ว่านับตั้งแต่โครงการปฏิรูปที่ดินมาสู่การจัดระบบสหกรณ์ผู้ผลิตทางเกษตรจนถึงระบบคอมมูน ผลสะท้อนที่ปรากฏตามมาก็

คือเกิดความขัดแย้งในสังคมระหว่างชนชั้นศักดินาทุนนิยม เจ้าของที่ดินและชนชั้นกรรมมาชีพ กสิกรทวีความแหลมคมมากยิ่งขึ้น จนนำไปสู่การทำลายล้างชนชั้นปฏิกิริยาหรือชนชั้นปฏิบัติของกรรมมาชีพในสังคมจีนในที่สุด นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดการพัฒนารูปแบบการจัดตั้งองค์กร มีการณรงค์มวลชนให้เคลื่อนตามลัทธิแนวใหม่ของผู้นำ จัดตั้งกลุ่มพลังมวลชนให้มีลักษณะเป็น กองกำลัง หรือทหาร (The Militarization of Peasantry) โดยมีกลไกของพรรคและทหารเข้ามามีบทบาทดำเนินการควบคุมชี้นำอย่าง ใกล้ชิด ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามกระบวนการพัฒนาของรัฐสังคมนิยมอย่างรัดกุม

2. มุ่งเพิ่มผลผลิตและพัฒนาเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การค้า การศึกษา การทหาร และการปกครองไปในคราวเดียวกัน หรืออาจเรียกว่าเป็นแผนร่วมพัฒนาเศรษฐกิจ การเมือง และ สังคม ก็น่าจะได้ โครงการปฏิรูปที่ดินที่ดี สหกรณ์ผู้ผลิตทางเกษตรที่ดี หรือคอมมูนที่ดี แต่ละโครงการมีลักษณะเสมือนบันไดการปฏิวัติสังคม หากมองในแง่เศรษฐกิจก็จะเห็นได้ว่าเงินภายหลังการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ จากระบบทุนนิยมมาสู่สังคมนิยมแล้ว สามารถยืนหยัดอยู่ บนขาของตนเองได้อย่างมั่นคง อันเป็นหลักการแห่งนโยบายสำคัญที่อดีตประธานเหมาเจ๋อตง ได้ตั้งความหวังไว้ จนปัจจุบันเงินสามารถลบค่าสวประมาทในอดีตที่ถูกขนานนามว่าคนขี่โรคมายู ยักษ์ใหญ่ที่ตื่นจากหลับได้สำเร็จ แม้ผู้นำใหม่ (กลุ่มนิยมทันสมัย) จะได้โจมตีคอมมูนว่าเป็นการ ก้าวที่ผิดพลาดทำให้การพัฒนาความทันสมัยของจีนต้องหยุดชะงัก และได้ล้มเลิกคอมมูนไปแล้ว ก็ตามที หากจะเปรียบเทียบความเจริญหรืออัตราการผลิตระหว่างก่อนและหลังคอมมูนแล้ว ก็อาจหาข้อสรุปได้ว่า เศรษฐกิจ โดยส่วนรวมของจีนได้เจริญเติบโตรวดเร็วกว่าไปอย่างมาก

ที่มาของชื่อ "คอมมูน"

ณ ตำบลชิลีหยิง อำเภอจินเจียง มณฑลเหอหนาน ซึ่งตั้งอยู่เหนือตอนบนของส่วนกลางของ เส้นทางรถไฟสายปักกิ่ง-กวางตุ้ง ห่างจากแม่น้ำเหลืองซึ่งไหลผ่านประเทศจากตะวันตกสู่ตะวันออกเพียง 40 กิโลเมตร ชิลีหยิงนับเป็นคอมมูนประชาชนแห่งแรกแห่งหนึ่งที่เกิดขึ้นใหม่สุดในปี ของการ "ก้าวกระโจนไปข้างหน้า" ในปี ค.ศ.1958 ได้มีสหกรณ์แบบก้าวหน้า 56 แห่ง ใน 38 หมู่บ้านของชิลีหยิง เนื่องจากประชาชนในหมู่บ้านมีการรวมหมู่กันทำงานกว้างขวางมากขึ้น และได้พัฒนาเจริญล้ำหน้าขั้นตอนของวิธีการแบบร่วมแรงงาน (mutualaid team) และวิธีการแบบสหกรณ์ไปมาก แต่การจัดรูปองค์กรของชิลีหยิงยังไม่เหมาะสมกับส่วนสัดการผลิตที่เพิ่มขึ้นอย่าง

รวดเร็ว อาทิเช่น สมาชิกในตำบลซึ่หึงขณะนั้นกำลังร่วมกันดำเนินงานที่สำคัญหลายอย่าง เช่น โครงการเก็บสำรองน้ำ เเร่งรัดการนำเครื่องจักรกลมาใช้ในการทำไร่นา สร้างถนนหนทาง ติดตั้งสายไฟฟ้าแรงสูง ซึ่งในการนี้จำเป็นจะต้องรวมสหกรณ์เข้าด้วยกัน และอาศัยการร่วมแรง ร่วมใจต่อกิจกรรมดังกล่าว

ในต้นปี ค.ศ.1958 ที่ทำการตำบลได้รับคำร้องขอจากสหกรณ์แบบก้าวหน้าหลายแห่ง เพื่อรวมสหกรณ์เข้าด้วยกัน ในเดือนกรกฎาคมปีเดียวกันนั่นเอง สหกรณ์บางหน่วยก็ได้รับอนุมัติให้ร่วมกันจัดรูปองค์การขยายใหญ่ขึ้น มีการจัดตั้งโรงม่แป้ง โรงงานขนาดเล็กทำตลับลูกปืน และผลิตภัณฑ์อื่นๆ เพื่อสนองความต้องการของการผลิต มีการจัดทำหน้าที่หัวหน้าของโรงเรียนร่วมกัน ตั้งศูนย์กลางการผลิต การตลาด และการทหาร ซึ่งแต่เดิมอยู่ภายใต้การควบคุมของทางการแห่งตำบลแต่ละแห่ง

ต่อๆ มา ประชาชนเริ่มเข้าใจและเห็นประโยชน์ของการจัดรูปองค์การแบบใหม่ขึ้นมากขึ้น ซึ่งมีใช้จะมีขนาดหรือขอบเขตกว้างขวางกว่าเดิมเท่านั้นหากแต่แตกต่างไปจากระบบเดิมของสหกรณ์อย่างมาก การดำเนินงานมิได้จำกัดอยู่เฉพาะการเกษตรกรรมเท่านั้น หากแต่เป็นการร่วมดำเนินงานหลายแขนงเข้าด้วยกัน เช่น การรวมอุตสาหกรรม เกษตรกรรม การค้า การศึกษา การสาธารณสุข การสาธารณสุขโลก และการทหาร เป็นต้น เข้ามาอยู่ภายใต้การบริหารงานในหน่วยงานเดียวกัน ฉะนั้นองค์กรเดิมที่เคยเป็น "สหกรณ์ผู้ผลิตทางเกษตรกรรม" (Agricultural Producers'Co-operative) หรือ "สหกรณ์เกษตรกรรม" (Agricultural Co-operative)

ได้มีการคิดหาชื่อใหม่ให้สอดคล้องกับกิจกรรมรูปแบบใหม่ของสหกรณ์กันมากมายหลายแห่ง หลายมุม บ้างก็คิดถึงการจัดตั้งคอมมูนปารีสในปี ค.ศ.1871 บ้างก็ว่าจุดหมายของสังคมนิยมคือลัทธิคอมมิวนิสต์จึงควรมีชื่อคำว่า "คอมมิวนิสต์" รวมอยู่ด้วย แต่ได้รับการคัดค้านด้วยเหตุผลว่าการเดินทางไปสู่ความเป็นคอมมิวนิสต์ยังห่างไกลมาก จึงไม่ถูกต้องหรือใกล้เคียงกับความหมาย มีการตั้งชื่อใหม่กันหลายครั้งหลายครา และจารึกชื่อลงในแผ่นป้ายก็หลายครั้ง ในที่สุดก็มาสะดุดตรงคำว่า "คอมมูน" ด้วยความเห็นที่ว่า "รัฐของเราเรียกว่า สาธารณรัฐประชาชน รัฐบาลของเราเรียกว่ารัฐบาลประชาชน และธนาคารของเราเรียกว่า ธนาคารประชาชน" ทำไมจึงไม่เรียก (องค์การแบบใหม่) ของเราว่า คอมมูนประชาชน" ซึ่งเสียงสมาชิกส่วนใหญ่สนับสนุน ในวันที่ 4 สิงหาคม ค.ศ.1958 ได้มีการขึ้นป้ายชื่อใหม่ว่า "ซึ่หึง คอมมูนประชาชน อำเภอซินเซียง"¹³

วันที่ 6 สิงหาคม ค.ศ.1958 ประธานเหมาเจ๋อตุง ได้ออกตรวจชนบท และได้แวะตรวจ เยี่ยมซึ่หึง เข้าชมโรงงานม่แป้ง โรงงานทำตลับลูกปืน และแปลงทดลองต้นฝ้าย ทั้งได้เห็นป้ายชื่อ

ที่เขียนติดไว้ และพูดเปรยขึ้นด้วยความพอใจกับคำว่า"คอมมูนประชาชน" หลังจากนั้นอีก 3 วัน ประธานเหมาเจ๋อตุงก็ได้ตรวจเยี่ยมมาถึงมณฑลชานตุง ได้รับรายงานจากกรรมการกลางพรรค แห่งมณฑลถึงการที่ตำบลบางแห่งจะรวมตัวกันจัดทำฟาร์มร่วมขนาดใหญ่ ซึ่งก็ได้รับความเห็นชอบและสนับสนุนจากประธานเหมาเจ๋อตุงอย่างกว้างขวาง เพราะจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติภารกิจของผู้นำให้ก้าวหน้าขึ้นในการรวมเอาอุตสาหกรรม เกษตรกรรม การค้า การศึกษา และการทหารเข้าด้วยกัน ในวันที่ 29 สิงหาคม ค.ศ.1958 ในช่วงระยะสมัยการประชุมคณะกรรมการกลาง ฝ่ายการเมืองแห่งคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์ได้ลงมติการจัดตั้งคอมมูนแห่งประชาชน ขึ้นตามชนบทภายใต้คำชี้แนะของประธานเหมาเจ๋อตุง¹⁴

นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ระบบคอมมูนก็ได้แผ่ขยายออกไปตามแถบชานเมืองไปสู่ชนบทอันกว้างใหญ่ไพศาล โดยเฉพาะในช่วงการรณรงค์ "ก้าวกระโจนไปข้างหน้า" ซึ่งเป็นการระดมและทุ่มเทพลังการผลิตทุกด้านอย่างขนานใหญ่ ก่อให้เกิดข้อวิพากษ์วิจารณ์จากโลกภายนอกถึงข้อดี-ข้อเสีย และข่าวปฏิกิริยาของประชาชนจีนต่อระบบคอมมูน ฯลฯ อย่างกว้างขวาง

ตัวเลขพื้นฐานบางประการที่เกี่ยวกับคอมมูนแห่งซีลีหยิง¹⁵

1	
คอมมูนแห่งซีลีหยิง	
หน่วยงาน ประชากร และเนื้อที่	
38	กองการผลิตใหญ่
298	หน่วยการผลิตย่อย
53,200	ประชากร
9,100	ครัวเรือน
93,000	หม่อมวของเนื้อที่เพาะปลูก

การเพิ่มโดยเฉลี่ยในคอมมูน
ของเมล็ดพืชและฝ้ายที่ให้ผลผลิต

	หน่วยมาตรา	จันต่อโหม่ว	เมล็ดพืชอาหาร	ฝ้าย
1948	(ก่อนปลดแอกหนึ่งปี)		80	25
1957	(ก่อนจัดตั้งคอมมูนหนึ่งปี)		167	62
1958	(ปีแรกของการตั้งคอมมูน)		216	91
1965	(ก่อนปฏิวัติวัฒนธรรมหนึ่งปี)		437	102
1969	(ระหว่างการปฏิวัติวัฒนธรรม)		1,100	155

- 1 จัน = 1/2 กิโลกรัม หรือ 1.1 ปอนด์
1 โหม่ว = 1/15 เฮกตาร์ หรือ 1/6 เอเคอร์

การเพิ่มของการชลประทานในคอมมูน
เนื้อที่ที่จัดชลประทาน เปอร์เซนต์ของยอดเนื้อที่เพาะปลูก
(โหม่ว)

1957	27,000	29
1958	34,000	37
1969	75,000	81
1973	85,000	91

การเพิ่มของโรงเรียนในซีลีฮิง

	ประถมศึกษา	ระดับกลาง	เทคนิคการใช้เนื้อดินในไร่นา (Agro-Technical)
1948	5	1	-
1957	28	1	-
1973	38	17	1

กรรมสิทธิ์แห่งปัจจัยการผลิต

คอมมูนในทัศนะของเจ้าของประเทศ¹⁶เกิดจากพัฒนาการของประสบการณ์ ความชำนาญและการสร้างสรรค์จากขั้นตอนความเจริญของระบบ"การร่วมแรงงาน" (mutual aid teams) "สหกรณ์การเกษตรกรรมแบบขั้นต้น" (elementary agricultural co-operative) และจากการขยายตัวของ "สหกรณ์การเกษตรแบบก้าวหน้า" (advanced agricultural Co-operative) มาสู่รูปแบบแห่งระบอบกรรมสิทธิ์ร่วมหมู่ของมวลชนที่ใช้แรงงานแห่งสังคมนิยม (socialist collective ownership) มีลักษณะเด่นชัดอยู่สองประการ คือเป็นรูปองค์การที่มีขนาดใหญ่กว่าสหกรณ์และมีระดับ (degree) การร่วมกันในกรรมสิทธิ์แห่งสาธารณสมบัติที่สูงกว่าหรือมากกว่า¹⁷

ตัวอย่างขนาดความใหญ่ของคอมมูนจะเห็นได้จากคอมมูนซีลีฮิง ซึ่งมีสมาชิกถึง 53,200 คน มีเนื้อที่ทำฟาร์มถึง 93,000 โหม่ว และรวมสหกรณ์แบบก้าวหน้ากันเข้าถึง 58 หน่วย ส่วนลักษณะประการที่สองคือ ระดับหรือดีกรีร่วมกันในกรรมสิทธิ์แห่งปัจจัยการผลิตที่กว้างกว่านั้น จะเห็นได้จากระบบกรรมสิทธิ์ของคอมมูนแบ่งออกเป็น 3 ชั้น หรือระดับ (level) คือกรรมสิทธิ์ระดับคอมมูน กรรมสิทธิ์ระดับกองการผลิตใหญ่ (production brigade) และกรรมสิทธิ์ระดับหน่วยผลิตย่อย (production team) ในแต่ละชั้นต่างก็มีส่วนร่วมในกรรมสิทธิ์ของปัจจัยการผลิต

แต่ที่ดินตกเป็นกรรมสิทธิ์ของหน่วยผลิตย่อย ดังนั้น การแบ่งสรรรายได้จึงตกแก่หน่วยผลิตย่อย ซึ่งถือเป็นหน่วยพื้นฐานการจัดทำบัญชี

ตัวอย่างเช่น หน่วยการผลิตย่อยที่ 29 (ของกองการผลิตใหญ่ซลีหิง) มีเนื้อที่ 310 โหม่ว สัตว์ลากไถ 18 ตัว เครื่องบด เครื่องนวด ฯลฯ สิ่งเหล่านี้เป็นกรรมสิทธิ์ร่วมกันของสมาชิกในหน่วยการผลิตย่อย การทำงานก็ทำร่วมกันหรือทำเป็นทีม รายได้ก็แบ่งระหว่างกันตามแนวทางของสังคมนิยม คือ "แต่ละคนทำตามความสามารถ ได้รับส่วนแบ่งตามแรงงานที่ใช้" ส่วนกองผลิตใหญ่ก็ถือกรรมสิทธิ์ในปัจจัยการผลิตที่มีขนาดใหญ่กว่า แต่ราคาแพงเกินความสามารถของหน่วยการผลิตย่อยต่างๆไปที่จะซื้อได้ ดังเช่น รถแทรกเตอร์ เครื่องมือการชลประทาน อุปกรณ์การระบายน้ำ เป็นต้น ซึ่งนำไปใช้เพื่อช่วยการผลิตของหน่วยผลิตย่อย นอกจากนี้กองการผลิตใหญ่ของซลีหิงยังมีโรงโม่แป้ง โรงงานซ่อมเครื่องมือทำฟาร์ม ฟาร์มผสมพันธุ์หมู (ขายหมูลูกอ่อนให้แก่หน่วยผลิตย่อย) ทำการผลิตอิฐและกระเบื้อง

ในระดับคอมมูนก็ถือกรรมสิทธิ์และดำเนินการที่เกี่ยวกับการลงทุนอุตสาหกรรม ดำเนินโครงการกักเก็บน้ำหรือการชลประทาน โรงรถแทรกเตอร์ (ส่วนใหญ่บริการให้แก่กองการผลิตใหญ่ที่ไม่มีใช้) พร้อมทั้งโรงงานซ่อมเครื่องจักรกล ทำฟาร์ม โรงงานผลิตภัณฑ์เครื่องนวดข้าว เครื่องบด โรงปุ๋ยฟอสเฟต โรงงานปั้นท่อ ส่วนคอมมูนใหญ่ๆบางแห่งให้บริการอำนวยความสะดวก เครื่องอุปกรณ์หรือชิ้นส่วนประกอบของการชลประทานขนาดใหญ่กว่า สายไฟฟ้าแรงสูง หม้อแปลง ไฟฟ้า และอุปกรณ์อันจำเป็นอื่นๆ ตลอดจนเป็นแหล่งสายใยของการค้าซื้อขายแลกเปลี่ยนภายในขอบเขตของคอมมูน จัดหาเครื่องทำฟาร์ม และเครื่องยนต์ ปุ๋ยเคมี ยาฆ่าศัตรูพืช เครื่อง อุปกรณ์บริโภค เพื่อสนองให้ทันกับความต้องการที่เพิ่มสูงขึ้นอยู่เรื่อยๆ

นอกเหนือจากลักษณะเด่นสองประการ คือมีขนาดใหญ่และมีลักษณะสังคมนิยมสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งแตกต่างกับระบบสหกรณ์ดังกล่าวแล้ว ระบบคอมมูนไม่เพียงแต่เป็นการรวมหมู่ทางเศรษฐกิจของชนบทเท่านั้น กล่าวคือ นอกจากการดำเนินงานเกี่ยวกับการทำฟาร์ม ป่าไม้ การปศุสัตว์ การ ประกอบอาชีพ ประกอบ (อาชีพประกอบตามสภาพปัจจุบันของจีน หมายถึงการแปรผลิตผลทางเกษตรกรรมและพืชป่าการหาของป่าจับปลาและล่าสัตว์เล็กๆน้อยๆการหัตถกรรม การรับจ้างขนส่ง การผลิตวัตถุก่อสร้าง การทำเหมืองแร่ขนาดเล็ก) การประมงแล้ว คอมมูนยังมีอำนาจและทำหน้าที่ปกครองตนเองการบริหารส่วนตำบลอีกด้วย ทั้งในด้านการบริหาร อุตสาหกรรม การเงิน การค้า วัฒนธรรมและการศึกษา กิจกรรมของพลเรือน และการรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งสาธารณะภายในขอบเขตของตน คอมมูนจึงถือเป็นหน่วยพื้นฐานของอำนาจ

ทางการเมืองแห่งสังคมนิยมในชนบทจีน (a unit of socialist political power in rural china) การบริหารงานของคอมมูนอยู่ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการปฏิวัติ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ และเป็นผู้นำในองค์การบริหารส่วนตำบลเดิมมาก่อน มีสายการบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อคณะกรรมการปฏิวัติแห่งอำเภอ

คุณลักษณะทั่วไปของระบบคอมมูนในระยะเริ่มแรกพอจะแยกเป็นหลักใหญ่ๆ ได้ ดังนี้

-ที่นา สวน ที่ดินขึ้นเล็กน้อย พืชผลไม้ สัตว์เลี้ยง แม้แต่เครื่องครัวตกเป็นของส่วนรวม
-จัดสร้างครัว หอพัก และสถานพยาบาลให้อยู่ร่วมกับเด็ก คนแก่และผู้ไร้สมรรถภาพทางแรงงานจะอยู่ในการดูแลของพยาบาล

-ผู้หญิงที่ร่างกายสมบูรณ์และถูกเกณฑ์เข้าร่วมแรงงาน เช่น ผู้ชาย

-ระบบคอมมูนไม่เกี่ยวเพียงเฉพาะผลิตผลทางเกษตรกรรมเท่านั้น แต่รวมถึงการอุตสาหกรรม การค้า การศึกษา กิจการทหาร สวัสดิการสังคม สุขภาพ งานสาธารณูปโภค ตลอดจนถึงการบริหารงานระดับหมู่บ้านด้วย

-จัดแรงงานตามระบบทหาร จำนวนชั่วโมงทำงานเพิ่มขึ้น

แผนระบบคอมมูนในระยะเริ่มแรกนี้ ทำให้ความเสียหายแก่เศรษฐกิจของชาติเป็นอย่างมาก ผลิตผลตกต่ำ ทั้งนี้เกิดจากชาวกสิกรขาดความกระตือรือร้น หมดกำลังใจที่ถูกเกณฑ์ใช้แรงงาน หมดสภาพความอบอุ่น ความเป็นอยู่อย่างครอบครัวอย่างแต่ก่อนต้องกินอยู่ร่วมกันในหอพัก ความสำราญทางด้านจิตใจและทางวัตถุถูกจำกัดอยู่ในขอบเขต ประกอบกับเจ้าหน้าที่บริหารงานยังไม่มี ความชำนาญเพียงพอที่จะประสานงานอันสลับซับซ้อนในระยะเริ่มแรกนี้ได้ และขาดเทคนิคสมัยใหม่เข้าช่วยดำเนินงาน สิ่งเหล่านี้ยังผลให้ระบบคอมมูนในระยะแรก (ค.ศ.1958-1959) ต้องประสบกับความล้มเหลว

กรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์ได้ตระหนักถึงความเสียหาย อันเกิดจากการเร่งรัดโครงการ เพื่อเร่งรัดเพิ่มผลิตผลรวดเร็วเกินควร โดยที่ชาวกสิกรและปิจัยอย่างอื่นยังไม่พร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลงอย่างกะทันหันเช่นนี้ รัฐจึงได้เริ่มผ่อนผันกฎเกณฑ์ต่างๆ ลง เป็นต้นว่าสิทธิครอบครองสิ่งย่อยๆ เช่น ที่ดินขึ้นเล็กน้อย เครื่องครัว การกินการอยู่อาศัย การพักผ่อนหย่อนใจ จำกัดจำนวนการบริหารของเจ้าหน้าที่คอมมูนในส่วนที่เกี่ยวกับการใช้แรงงาน เปลี่ยนแปลงการควบคุมกองทุน แก้ไขปรับปรุงข้อผิดพลาดต่างๆ ทำการกระจายอำนาจการบริหารสู่คอมมูน โดยการตั้ง Brigades ขึ้นเป็นหน่วยอิสระมีหน้าที่รับผิดชอบและจัดการเกี่ยวกับผลิตผลทางเกษตร

กรรม และหน่วยผลิตย่อย (production teams) เป็นหน่วยแรงงาน จึงค่อยทำให้สถานการณ์ทางเกษตรกรรมค่อยๆดีขึ้น

ขนาดของคอมมูน

ขนาดและจำนวนหน่วยงานในแต่ละระดับของคอมมูนไม่มีกฎเกณฑ์บังคับกำหนดไว้แต่ประการใด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพการณ์และความเหมาะสมของภูมิประเทศ ปริมาณแรงงานการผลิต ปัจจัยการผลิต ฯลฯ แต่ละแห่งจึงมีขนาดและจำนวนแตกต่างกัน และเปลี่ยนแปลงไปตามกาลสมัย ในระยะเริ่มแรกการเปลี่ยนแปลงสหกรณ์การผลิตและเปลี่ยนองค์การปกครองท้องถิ่นแห่งตำบล (Hsiang) มาสู่ระบบคอมมูนนั้น มีคอมมูนทั่วประเทศประมาณ 24,000 คอมมูน (80,000 ตำบล) โดยเฉลี่ยแล้วแต่ละคอมมูนมีกว่า 5,000 ครัวเรือน แบ่งออกเป็นกว่า 600,000 กองการผลิตใหญ่ แต่ละกองการผลิตใหญ่มีกว่า 200 ครัวเรือน และหน่วยผลิตย่อยกว่า 3 ล้านหน่วย แต่ละหน่วยมี ประมาณ 40 ครัวเรือน จะเห็นได้ว่าคอมมูนหนึ่งมีประมาณ 20 กองการผลิตใหญ่ แต่ละกองการผลิตใหญ่มีหน่วยผลิตย่อยประมาณ 6 หน่วย แต่พอมาถึงปลายช่วงของสิ้นปี 1960 คอมมูนทั่วประเทศเพิ่มขึ้นถึง 74,000 คอมมูน และจำนวนหน่วยผลิตย่อยก็ได้เพิ่มจำนวนมากขึ้นต่อหนึ่งกองการผลิตใหญ่¹⁸

จำนวนและประชากรของคอมมูนชนบท¹⁹

ช่วงระยะ	จำนวนคอมมูน	ประชากรชาวไร่ชาวนา ในคอมมูน (หน่วย : ล้านครัวเรือน)	เปอร์เซ็นต์ ของชาวไร่ ชาวนา	จำนวนเฉลี่ย ของครัวเรือน ต่อคอมมูน
สิงหาคม 1958 (ปลาย)	8,730	37.78	30.4	4,238
กันยายน 1958 (ต้น)	12,824	59.79	48.1	4,662
กันยายน 1958 (กลาง)	16,989	81.22	65.3	4,871
กันยายน 1958 (ปลาย)	26,425	121.94	98.0	4,637
ธันวาคม 1958 (ปลาย)	26,578	123.25	99.1	4,637
1959	24,000			5,000
ตั้งแต่ 1960-61	มากกว่า 70,000			น้อยกว่า 20,000

และจากคำชี้แจงของนายหยาง (Yang) หัวหน้าสำนักงานองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวสากล แห่งประเทศจีน สำนักนครเซี่ยงไฮ้ ซึ่งกล่าวต้อนรับคณะท่องเที่ยวจากไทย ได้กล่าวถึงส่วนของ คอมมูนในนครเซี่ยงไฮ้ ว่า 20

"ปัจจุบันนครเซี่ยงไฮ้ได้พัฒนาไปอย่างมากมาย ก่อนปลดแอกนครเซี่ยงไฮ้มีแต่อุตสาหกรรม เบา อุตสาหกรรมหนักมีน้อยมาก ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ผลิตเองไม่ได้ ต้องสั่งจากนอก แม้แต่บุหรี่ปัจจุบันมีอุตสาหกรรมถลุงเหล็กชนิดพิเศษได้กว่า 1,000 ชนิด อุตสาหกรรมต่อเรือ(ขนาด 25,000 ตัน) อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมผลิต รถยนต์ ฯลฯ มีคอมมูนทั้งสิ้น 198 แห่ง แบ่งเป็นกองผลิตใหญ่ 2,800 กอง หน่วยการผลิตย่อย 28,000 หน่วย มีประชากร 6 ล้านคน จะเห็นได้ว่าคอมมูนหนึ่งแบ่งออกเป็น 14 กองการผลิตใหญ่ แต่ละกองการผลิตใหญ่มี 10 หน่วยการผลิตย่อย ส่วนที่คอมมูนตั้งถึงซึ่งตั้งอยู่บนแหลมที่ทอดไปยังทะเลสาบไท่หู หัวหน้าคณะกรรมการ ปฏิวัติแห่งคอมมูนได้อธิบายถึงคอมมูนตั้งถึงว่ามีการผลิตธัญญาหารผลไม้ การประมง เลี้ยงไหม ปลูกชา ฯลฯ ในคอมมูนมีสถานพยาบาลทุกกอง หน่วยผลิตย่อยมีหมอสิ้นเปล่า 2 คน โรงพยาบาลในคอมมูนมีหมอ 28 คน พยาบาล 14 คน มีเตียงคนไข้ 70 เตียง มีเครื่องมือ X-Ray ภายในคอมมูน มีโรงเรียนประถม 36 แห่ง โรงเรียนมัธยม 9 แห่ง มีโรงงานเก็บรักษาผลไม้ โรงงานชา โรงงานซ่อมเครื่องจักร เครื่องมือทางเกษตร โรงงานเพาะพันธุ์ปลา โรงงานศิลปหัตถกรรม มีกอง การผลิตใหญ่ 30 กอง หน่วยการผลิตย่อย 230 หน่วย นั่นคือคอมมูนหนึ่งมีถึง 30 กองการผลิต ใหญ่ แต่ละกองการผลิตใหญ่แบ่งออกเป็น 7-8 หน่วยผลิตย่อย

องค์การบริหารของคอมมูน

นับแต่การจัดหน่วยงานบริหารส่วนตำบลมาสู่ระบบคอมมูน ตั้งแต่ปี ค.ศ.1958 เป็นต้นมา แม้ จะมีการเปลี่ยนแปลงและมีการพัฒนาการหลายอย่าง เช่น วิธีการดำเนินงาน ขอบข่ายของงาน อาณาเขต กรรมสิทธิ์แห่งปัจจัยการผลิต และวิชาการต่างๆ ทั้งในทางปฏิบัติและในทางทฤษฎี แต่ สำหรับการจัดแบ่งหน่วยงานบริหารของคอมมูนตามมติของคณะกรรมการกลางพรรค ตั้งแต่เดือน ธันวาคม ค.ศ.1958 ยังคงแบ่งเป็น 3 ระดับตามรูปเดิม คือ ระดับคอมมูน ระดับกองการผลิตใหญ่ และระดับหน่วยการผลิตย่อย

องค์การบริหารของคอมมูนประกอบด้วย สภาคอมมูน (หรือที่เรียกว่า สมาชิกที่ประชุมใหญ่ แห่งคอมมูน) คณะกรรมการบริหาร (Management Committee) ซึ่งมีแผนกต่างๆ อยู่ในสังกัด

จำนวนหนึ่ง (คูในแผนผัง) และคณะกรรมการอำนวยการ (Supervision Committee) ซึ่งรับผิดชอบในการตรวจสอบหน่วยงานบริหารต่างๆ ในเขตของตน

สภาคอมมูนประกอบด้วย สมาชิกสภาซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยประชาชนในเขตคอมมูนนั้นๆ ตัวแทนจากหน่วยการผลิตของคอมมูนที่อยู่ได้บังคับบัญชาและจากหน่วยต่างๆ ของมวลชน เช่น องค์กรการค้า องค์กรเยาวชน คนชรา องค์กรสตรี กลุ่มแรงงาน กลุ่มการศึกษาและและวัฒนธรรม เป็นต้น ในทางปฏิบัตินั้นองค์กรพรรคในท้องถิ่นโดยการปรึกษาหารือกับเจ้าหน้าที่พรรคในระดับอำเภอ จะทำการคัดเลือกผู้สมัครเข้าเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาแห่งคอมมูนไว้ ผู้ที่ถูกคัดเลือกเป็นสมาชิกสภาโดยปริยาย วิธีการเลือกตั้งจะเป็นไปตามแบบแผน (pro-forma) อย่างเคร่งครัด ทั้งนี้้องค์การพรรคแห่งท้องถิ่นจะต้องทำการปรึกษาหารือกับเจ้าหน้าที่ระดับสูงกว่า (อำเภอ) เลือกจากบัญชี ชื่อคนที่ส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งไว้ชุดเดียว และผู้นั้นก็คือผู้ที่จะได้รับเลือกตั้งโดยอัตโนมัติ²¹ ตามหลักการแล้วจะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาคอมมูนทุกๆ สองปี แต่มักจะไม่ตรงตามกำหนด ผู้มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ไม่เป็นผู้เสียสิทธิ (ทางการเมือง) ในการเลือกตั้งการลงคะแนนเสียง ใช้การชুমือนับคะแนนเสียงมากกว่าจะลงคะแนนลับ (ในระยะแรก)

ในทางทฤษฎีนั้น สภาคอมมูนเป็นองค์กรการเมืองที่มีอำนาจสูงสุดในคอมมูน มีอำนาจในการตัดสินใจขาดงบประมาณของคอมมูน กำหนดโครงการและนโยบายสำคัญๆ (แต่ในทางปฏิบัติแล้ว สภาคอมมูนหาได้มีอำนาจในการตัดสินใจเองไม่) หน้าที่สำคัญของสภาฯ ก็คือการเลือกผู้ดำเนินการ รองผู้ดำเนินการ สมาชิกบริหารคอมมูน และคณะกรรมการอำนวยการ

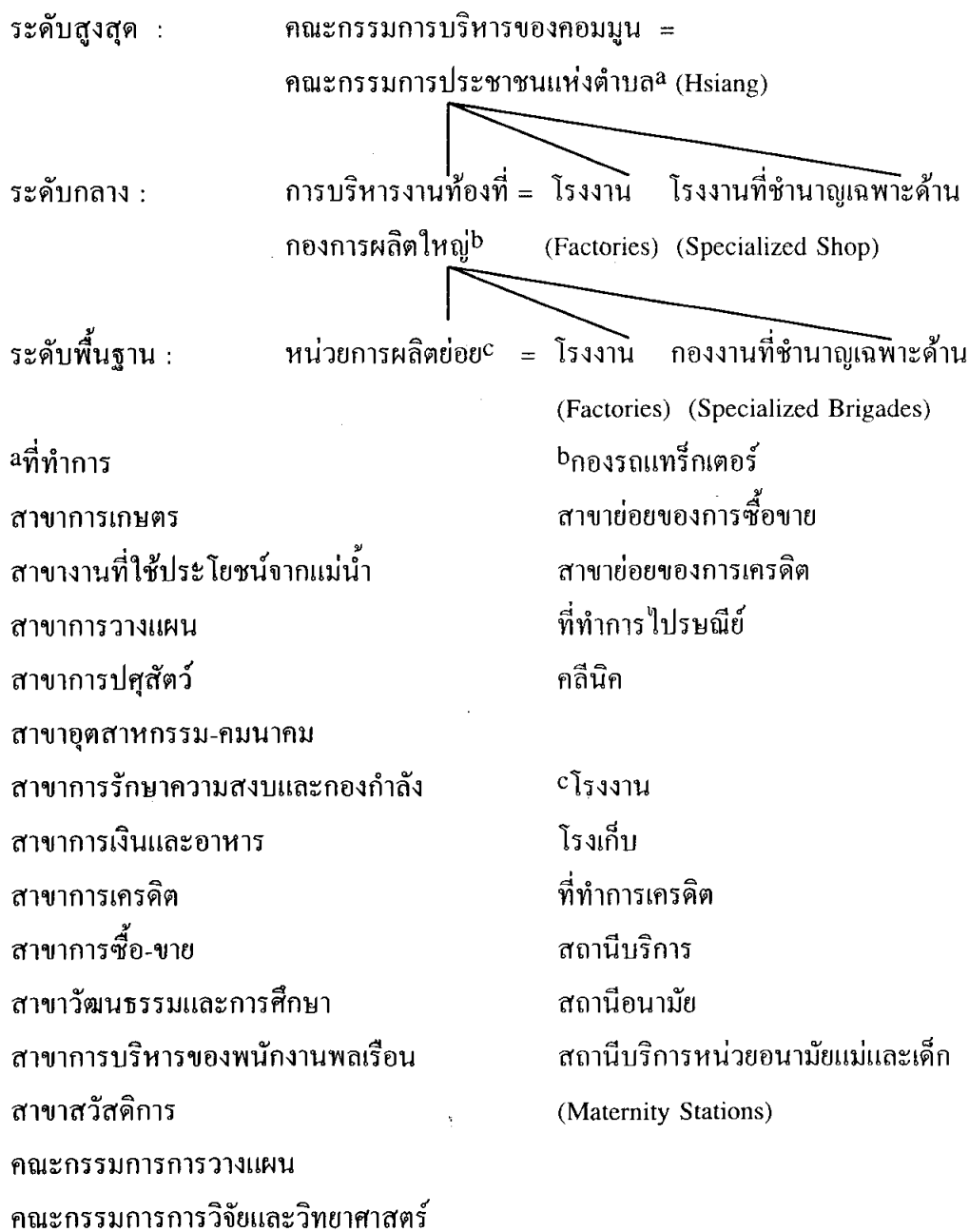
กรรมการอำนวยการเป็นองค์กรเล็กๆ มีประธาน 1 คน รองประธาน 1 คน และสมาชิกอีก 4 คน สำหรับจำนวนอาจมีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยตามความจำเป็น เลือกตั้งโดยสภาคอมมูน มีหน้าที่อำนวยการ ควบคุมการปฏิบัติงานของคอมมูน สนับสนุนกฎเกณฑ์และนโยบายที่ได้รับมอบหมายมาจากหน่วยเหนือ

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า ผู้ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการบริหารในคอมมูน มักจะอยู่ในตำแหน่งสมาชิกพรรคด้วย นโยบายและการบริหารงานที่สำคัญจึงขึ้นอยู่กับสมาชิกพรรคเป็นสำคัญ คณะกรรมการบริหารมีประมาณ 30 คน ส่วนมากจะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ (State Cadres) เป็นผู้ดำเนินกิจการของคอมมูน มีการประชุมกันทุกอาทิตย์เพื่อปรึกษาหารือปัญหา นโยบายต่างๆ องค์กรกรรมการบริหารประกอบด้วยผู้ดำเนินการ 1 คน รองผู้ดำเนินการ 2 คน หัวหน้าแผนก 9 คน เสมียนและเลขานุการ แต่ละแผนกยังแบ่งย่อยลงไปเป็นองค์กร และสถาบันต่างๆ เช่น กรรมการบริหารฝ่ายตลาด สหกรณ์ การเครดิต ฝ่ายปศุสัตว์ และฝ่ายคมนาคม เป็นต้น องค์กร และ

สถาบันที่สำคัญๆ จะขึ้นตรงต่อเจ้าหน้าที่ในระดับอำเภอ แต่บางแห่งก็ขึ้นอยู่กับทั้งกรมการบริหาร
คอมมูนและฝ่ายอำเภอ

องค์การบริหารคอมมูน²²

(1958)



กองการผลิตใหญ่ (Production Brigades) หน่วยบริหารของกองการผลิตใหญ่มีสภาแห่งกองการผลิตใหญ่ (Brigade Congress) ซึ่งมีสมาชิกสภาประมาณ 50 กว่าคนเป็นองค์การสูงสุด ในระดับกองผลิตใหญ่เลือกตั้งทุกๆ หนึ่งปี โดยปกติสมาชิกที่ได้รับเลือกมามักจะเป็นคนเดิม การเปลี่ยนแปลงบุคคลหรือสมาชิกครั้งใหญ่มักจะเกิดจากการถูกรณรงค์โจมตี หรือถูกวิพากษ์วิจารณ์จากประชาชน โดยการชักนำหรือเสนอแนะจากสมาชิกพรรค ซึ่งถือเป็นวิธีการอย่างหนึ่งในสังคมนิยม ในการจัดหรือกวาดล้างผู้บกพร่องต่อหน้าที่ (ชั้นร้ายแรง) หรือต่อสู้ฝ่าฝืนมลัทธิแก่หรือพวกปฏิกริยาชน ในทางปฏิบัติสมาชิกของสภามักจะเป็นผู้มีหน้าที่ดำรงตำแหน่งในสาขาของพรรคระดับกองการผลิตใหญ่ (The Brigade Party Branch) และเป็นคณะกรรมการบริหารในกองการผลิตใหญ่ (The Brigade Management Committee) อยู่ด้วย รวมทั้งจะมีตัวแทนอย่างน้อย 1-2 คน (โดยปกติคือหัวหน้าและผู้ช่วยหัวหน้าของหน่วยการผลิตย่อย) จากหน่วยการผลิตย่อยประมาณทุก 24 หน่วย เข้ามาร่วมบริหารงานอยู่ด้วย

วิธีการเลือกตั้งก็ถือปฏิบัติเช่นเดียวกันกับการเลือกตั้งในระดับคอมมูน ผิดกันแต่ว่าคณะกรรมการพรรคในระดับกองการผลิตใหญ่เป็นผู้คัดเลือกชื่อผู้สมัครไว้ชุดหนึ่ง แล้วส่งรายชื่อไปให้หน่วยการผลิตย่อย เพื่อร่วมพิจารณาและลงคะแนนเสียง ในช่วงนี้อาจเป็นไปได้ที่สมาชิกในหน่วยผลิตย่อยไม่เห็นด้วยกับรายชื่อผู้สมัครบางคน ก็อาจจะทำการเสนอชื่อคนอื่นเข้าแทน ซึ่งฝ่ายผู้มีอำนาจเหนืออาจเห็นชอบ หรือยืนยันชื่อผู้สมัครคนเดิม หรือเปลี่ยนชื่อผู้สมัครใหม่ก็ได้ แต่เหตุการณ์เช่นนี้มักจะไม่ค่อยเกิดขึ้น โดยปกติแล้วการเลือกตั้งในจีนเป็นไปตามแบบแผน (pro-forma) กล่าวคือ พรรคจะกำหนด (เจาะจง) ตัวบุคคลไว้ล่วงหน้า และประชาชนหรือชาวกสิกรก็มักจะไม่ได้คิดใจเรื่องที่พรรคได้คัดเลือกตัวบุคคลไว้ให้ประชาชนเลือก(รับรอง)เท่าใดนัก ทั้งนี้เพราะ พวกกสิกรตระหนักดีว่ากระบวนการในการเลือกตัวบุคคล(ระดับหัวหน้า) เป็นสิทธิและอำนาจภายในของพรรค²³

เมื่อเลือกสมาชิกสภาเรียบร้อยแล้ว สมาชิกสภา ก็จะเลือกหัวหน้า (chief) ประจำกองการผลิตใหญ่ (โดยใช้วิธีการเลือกตั้ง pro-forma ดังกล่าวข้างต้น) และเลือกคณะกรรมการบริหาร (The Management Committee) การประชุมสภามีเพียงปีละ 2-4 ครั้ง ในกองการผลิตใหญ่บางแห่งอาจมีคณะกรรมการอำนวยการด้วย (Supervision Committee) ทำหน้าที่ เป็นหูเป็นตา (ควบคุมดูแล) หน่วยงานต่างๆ ในระดับเดียวกัน และหน่วยงานได้บังคับบัญชาของตน

โครงสร้างขององค์การผู้นำในกองการผลิตใหญ่
(ตัวเลขในวงเล็บแสดงถึงผู้ที่ทำหน้าที่คนเดียวกัน)

คณะกรรมการพรรคในสาขา

- เลขธิการ
- รองเลขธิการ
- กรรมการฝ่ายการเมือง (1)

คณะกรรมการบริหารกองการผลิตใหญ่

- หัวหน้า*
- รองหัวหน้า (2)
- พนักงานบริหารทางเศรษฐกิจ (2)

*ตำแหน่งหัวหน้าก็เป็นสมาชิกของกรรมการพรรคในสาขาเช่นกัน
แต่ไม่มีตำแหน่งใดๆ ในพรรค

คณะกรรมการพรรคในสาขา

- กรรมการองค์การ (2)
- กรรมการเยาวชน (3)
- กรรมการศึกษาวิเคราะห์ (4)
- กรรมการฝ่ายสตรี (5)
- กรรมการฝ่ายโฆษณาการ (6)
- เสมียนเลขานุการ (6)

คณะกรรมการบริหารกองการผลิตใหญ่

- รองพนักงานบริหารทางเศรษฐกิจ
- เจ้าหน้าที่รักษาความสงบ
ความปลอดภัย (1)
- หัวหน้าทหารชาวบ้าน (1)
- แคชเชียร์ (4)
- สมุห์บัญชี
- เสมียนเลขานุการ (6)

สาขาสันนิบาตเยาวชนคอมมิวนิสต์

- เลขานุการ (3)

สมาคมสตรี

- ประชน (5)

หน่วยการผลิตย่อย (Production Teams)

เป็นหน่วยงานต่ำสุดของคอมมูนและขององค์การปกครองท้องถิ่นส่วนตำบล ปฏิบัติงานภายใต้แนวทางหรือการบัญชางานของกองการผลิตใหญ่อย่างใกล้ชิด และนับตั้งแต่ทางการได้กระจายอำนาจการปกครองจากส่วนกลางมาสู่ท้องถิ่นแล้ว ถือได้ว่าหน่วยการผลิตย่อยเป็นหน่วยที่รับผิดชอบ

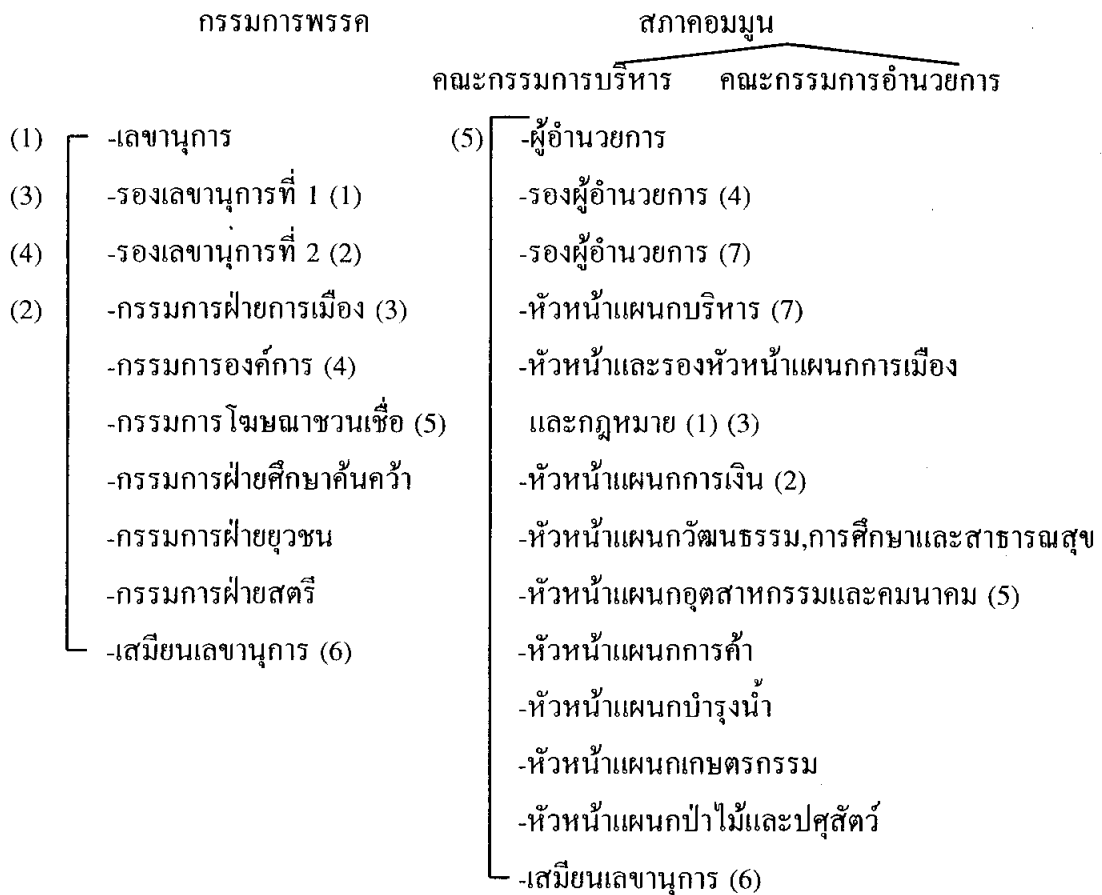
ขอต่อการเก็บเกี่ยวผลิตผล และการแบ่งสรรรายได้ให้แก่ผู้ใช้แรงงาน บนพื้นฐานแห่งการรวม
หมู่ ประกอบอาชีพทำไร่ทำนา

แต่ละหน่วยการผลิตย่อยดำเนินงานโดยคณะกรรมการของหน่วยผลิตย่อย ซึ่งได้รับการเลือก
ตั้งมาจากประชาชนในเขตนั้น วิธีการเลือกตั้งก็เป็นไปดังที่ได้กล่าวมาแล้ว โดยการเสนอแนะ
รายชื่อมาจากสาขาของการผลิตใหญ่ การออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกจึงเป็นเพียงแต่การรับรองจาก
ประชาชน สมาชิกคณะกรรมการของหน่วยการผลิตย่อยแต่ละหน่วยประกอบด้วยหัวหน้า รองหัว
หน้าพนักงานด้านต่างๆ เช่น เจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย พนักงานบัญชี แคชเชียร์ และ
พนักงานปกครอง เป็นต้น โดยปกติจะมี 9 คน รวมทั้งหัวหน้ากลุ่มการผลิต 3 คน (production
group chief) แต่จำนวนอาจเปลี่ยนแปลงได้เสมอตามความเหมาะสม เป็นที่น่าสังเกตว่าพนักงาน
ในระดับหน่วยการผลิตย่อยส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรค แต่เป็นผู้มีความรู้ในวิชาชีพ เช่น ทำ
บัญชี มีความชำนาญเฉพาะด้าน มีความขยันขันแข็ง และกระตือรือร้นต่อการทำงาน หรือเป็นนัก
ปฏิบัติ (activists) และในระดับหน่วยการผลิตย่อยไม่มีองค์การของพรรคอยู่เลย ดังนั้น สมาชิก
พรรคในสาขาของการผลิตใหญ่จึงทำหน้าที่เป็นผู้นำทางการเมืองในระดับหน่วยการผลิตย่อยทั้ง
หมด²⁵

ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคกับองค์การบริหารคอมมูน

ในหน่วยคอมมูนนั้นสมาชิกพรรคมีบทบาทสำคัญและควบคุมอำนาจสูงสุดในบริเวณท้องที่
โดยเฉพาะผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้นำในหน่วยคอมมูนมักจะเป็นบุคคลเดียวกันกับกรรมการพรรค
ระดับอำเภอ (Country Party Committee) ในทางทฤษฎี หน่วยงานรองลงมา หรือสาขา คอมมูน
จะเป็นผู้เลือกกรรมการพรรคแห่งคอมมูน แต่ในทางปฏิบัติคณะกรรมการเหล่านี้ส่วนหนึ่งก็คือ
กรรมการพรรคที่คณะกรรมการพรรคระดับอำเภอได้เลือกให้ดำรงตำแหน่งกรรมการคอมมูน
(Commune Committee) นั่นเอง (ดู Chart ประกอบ) ตำแหน่งที่สำคัญและมีตำแหน่งมากที่สุดคือ
เลขานุการพรรค (Party Secretary) และกรรมการฝ่ายการเมือง (Political Committee) นอกจากนี้
กรรมการพรรคในระดับอำเภอยังเป็นผู้กำหนดตัวบุคคลที่ดำรงตำแหน่งสำคัญในคณะกรรมการ
บริหารในคอมมูน และเป็นผู้อนุมัติการบรรจุตำแหน่งดังกล่าว ตาม Chart จะเห็นได้ว่า กรรมการ
พรรค 6 คน ในจำนวน 10 คน จะดำรงตำแหน่งในกรรมการบริหารด้วย (ตามตัวเลขข้างหลัง
ตำแหน่ง)

โครงสร้างขององค์การผู้นำในคอมมูน
(ตัวเลขข้างหลังแสดงถึงผู้ดำรงตำแหน่งคนเดียวกัน)
(ตัวเลขด้านหน้าแสดงถึงลำดับความสำคัญของตำแหน่ง)



จาก Doak A. Barnett, Cadres, Bureaucracy, and Political Power in Communist China, (Columbia University Press, London, 1967), p.454.

หมายเหตุ: โครงสร้างหน่วยคอมมูนข้างต้นนี้เป็นแบบอย่างคอมมูนต่างๆ ไป มิได้ยึดถือตายตัวตามโครงสร้างนี้เสมอไป อาจมีการเปลี่ยนแปลงไปตามความเหมาะสม

"เกษตรกรรมศึกษาเอาอย่างต่ำจ่าย"

เป็นคำสอนของประธานเหมาเจ๋อตงที่มุ่งหมายให้ประชาชนยึดถือเป็นแบบฉบับอันดีเด่น เพื่อ ยืนหยัดเดินไปสู่แนวทางสังคมนิยมอย่างเด็ดเดี่ยว เสริมสร้างจิตใจปฎิวัติที่ "พึ่งตนเองบากบั่นต่อสู้ อย่างทรหดอดทน"²⁶ และเร่งการพัฒนาการผลิตทางเกษตรกรรมอย่างรวดเร็ว กองการผลิต ต่ำจ่ายตั้งอยู่บนแถบภูเขาไท่ทังชาน อำเภอซีหยาง มณฑลช่านซี อยู่เหนือระดับน้ำทะเลว่าพัน เมตร แต่เดิมต่ำจ่ายเป็นหมู่บ้านที่ยากจน กันดาร แห้งแล้ง พื้นดินจืดและเต็มไปด้วยก้อนกรวด ที่ ดินเพาะปลูก 800 โหม่ว อยู่กระจัดกระจายเป็นผืนเล็กผืนน้อยกว่า 4,700 ผืน ชาวนาส่วนใหญ่ ต้องไปขายแรงงานให้เจ้าของที่ดิน และเป็นขอทานเร่ร่อนไปตามที่ต่างๆ หลังจากต่ำจ่ายได้รับการ ปลดแอกในปีค.ศ.1945 ชาวบ้านได้รับการจัดเข้าให้เป็นแบบรวมหมู่ ได้รับการฝึกสอนศึกษาลัทธิ มาร์กซ์-เลนิน-ความคิดเหมาเจ๋อตง ชาวบ้านได้ร่วมแรงร่วมใจกันทำการบุกเบิกภูเขาให้เป็นที่ดิน เพาะปลูก สะกัดหินมาสร้างเป็นเขื่อนกั้นดิน ดัดแปลงช่องเขาและสันเขาให้เป็นน้ำขั้นบันได สร้างร่องน้ำที่กวบนภูเขา และทำทางระบายน้ำป่าที่เกิดอุทกภัยบ่อยครั้งในอดีตมาเป็น ประโยชน์ต่อการเพาะปลูก ปรับเนื้อดินที่จืดให้กลายเป็นดินเพาะปลูกอันอุดมสมบูรณ์ด้วยวิทยา การสมัยใหม่ ปริมาณการผลิตธัญญาหารของต่ำจ่ายได้เพิ่มขึ้นจาก 100 กว่าชั่ง : เนื้อที่ 1 โหม่ว ในตอนปลายของการปลดแอกใหม่ๆ มาเป็น 1,094 ชั่ง ในปีค.ศ.1971 ปีค.ศ.1972-73 ต่ำจ่ายประสบกับภัยแห้งแล้งติดต่อกันหลายเดือน ชาวคอมมูนต่ำจ่ายได้ต่อสู้อย่างทรหดกับภัย ธรรมชาติ โดยหาบน้ำรดต้นไม้ที่ละต้น พร้อมกับสร้างระบบชลประทานและปรับที่ดินอย่าง ขนานใหญ่ ที่สุดก็สามารถเอาชนะภัยธรรมชาติได้ ยอดผลิตผลธัญญาหารได้เพิ่มขึ้นถึง 770,000 ชั่ง เป็นสถิติสูงสุดในประวัติการของหมู่บ้านนี้ นอกจากนั้น การป่าไม้ การปศุสัตว์ และผลิตผล ทางอาชีพประกอบก็ได้พัฒนาไปเป็นอันมาก

นับแต่ปี ค.ศ.1964 เป็นต้นมา ชนบทอันกว้างใหญ่ไพศาลก็ได้เคลื่อนไหวให้มวลชนศึกษา เอาอย่างต่ำจ่ายอย่างกว้างขวาง แบบฉบับนำหน้าของต่ำจ่ายได้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เป็นผลผลักดันให้ ชาวเกษตรกรสามารถผลิตธัญญาหารเลี้ยงประชากรได้ทั่วถึง และพัฒนาเกษตรกรรมอย่างได้ผล งดงามมีการปรับ แก้ไข ดัดแปลง สร้างและใช้ประโยชน์จากแม่น้ำสำคัญ ๆ หลายสายให้เกิด ประโยชน์ ต่อการเกษตรกรรมอย่างเต็มที่ เช่น แม่น้ำแยงซี แม่น้ำไห่เหอ แม่น้ำเหลียวเหอ แม่น้ำ หวายเหอ และแม่น้ำเหลือง ซึ่งแต่เดิมแม่น้ำเหล่านี้เป็นต้นเหตุเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติทวีความ สูญเสียให้แก่ประชาชนเงินอย่างร้ายแรงเสมอมา ได้มีการสร้างเขื่อน สร้างอ่างเก็บน้ำ ประดูน้ำ

สร้างอุโมงค์ระบายน้ำ จัดทำระบบการชลประทาน ส่วนทางด้านเนื้อดินเพื่อการกสิกรรมก็ได้รับการปรับปรุงคุณภาพและตัดแปลงแก้ไขระบบวิธีการทำนาตามสภาพของท้องที่ โดยพนักงานวิทยาศาสตร์และเทคนิคทางทางเกษตรกรรม นอกจากนี้ได้ทำการค้นคว้า คัดเลือกและผสมพันธุ์พืชจนได้พันธุ์ใหม่ๆ ที่มีปริมาณการผลิตสูงและคุณภาพดีเป็นจำนวนมาก²⁷

โครงการการแปรเกษตรกรรมให้เป็นแบบจักรกล(การใช้เครื่องจักรกลเข้าแทนที่แรงงานคน) ขั้นที่สองตามคำชี้แนะของประธานเหมาเจ๋อตุง (การผลิตเครื่องจักรเกษตรกรรมให้ส่วนภูมิภาคจัดทำและถือขนาดกลางและขนาดเล็กเป็นหลัก) ก็ได้ดำเนินการมาตลอดและสามารถพัฒนาไปตามเป้าหมายอย่างได้ผล ในปี ค.ศ.1970-71 จำนวนรถแทรกเตอร์ เครื่องยนต์ดีเซล ปียเคมี พลังไฟฟ้าเพื่อการเกษตรกรรมมีมากกว่าจำนวนทั้งหมดในระยะเวลา 20 ปีที่ผ่านมา

ตารางเปรียบเทียบความเจริญทางผลิตภัณฑ์เครื่องจักรเกษตรกรรม ระหว่างปี ค.ศ.1972 กับ ปี ค.ศ.1965²⁸

รถแทรกเตอร์ที่ใช้ทางเกษตรกรรมทั่วประเทศ	เพิ่มขึ้น	1.6 เท่า
รถแทรกเตอร์แบบถือคันบังคับ	เพิ่มขึ้น	50.0 กว่าเท่า
สถานีกำเนิดไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็ก (จำนวนกิโลวัตต์ติดตั้ง)	เพิ่มขึ้น	7.0 เท่า
ปริมาณไฟฟ้าที่ใช้ในชนบท	เพิ่มขึ้น	2.5 เท่า

ในปี ค.ศ.1974 ในเขตที่ราบภาคเหนือ ได้มีการนำรถแทรกเตอร์ เครื่องเก็บเกี่ยว เครื่องชักน้ำ และระบายน้ำด้วยพลังไฟฟ้าออกใช้ ทางภาคใต้ก็กำลังเผยแพร่ใช้เครื่องจักรสำหรับ ดำนา การประมง การปลูกสัตว์ บางแห่งก็เริ่มใช้เครื่องจักรแล้วเช่นกัน

บทส่งท้าย

การปรับปรุงระบบกิจกรรมจากการใช้แรงงานอย่างอิสระเสรีมาสู่วิธีการควบคุม วางแผนโดยรัฐ เพื่อเร่งรัดเพิ่มผลิตผลตามขบวนการวิธีต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นนั้น ในช่วงระยะแรกของการจัดแก้ไขระบบจนถึงปี ค.ศ.1962 แม้ว่าจะสามารถเพิ่มปริมาณการผลิตทางเกษตรกรรม (โดยเฉพาะข้าว) ได้เพียงพอที่จะบรรเทาความอดอยากของประชากรได้ก็ตาม แต่ก็ยังไม่สามารถที่จะทำการผลิตได้เกินความต้องการของประเทศเหลือพอที่จะส่งเป็นสินค้าหลักได้ ทั้งนี้ นอกเหนือจากอุปสรรคต่างๆ เช่น การขาดการวิวัฒนาการทางวิทยาศาสตร์ เทคนิค เงินทุน ฯลฯ ดังกล่าวแล้ว

สาเหตุที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การวางนโยบายที่ผิดพลาดบางประการของรัฐ ในช่วงระยะแรกของการปฏิวัติ ซึ่งมุ่งแต่ส่งเสริมการอุตสาหกรรมเป็นการใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อุตสาหกรรมหนัก ซึ่งรัฐเล็งเห็นแต่แรกว่าการส่งเสริมอุตสาหกรรมหนักจะเป็นหนทางเดียวที่จะสามารถแก้ไขหรือฟื้นฟูเศรษฐกิจของชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในปี ค.ศ.1958 รัฐได้ทำการชักชวนรณรงค์เพื่อ "ก้าวกระโดดไปข้างหน้า" (The Great Leap Forward) โครงการเร่งการผลิตทางอุตสาหกรรมอย่างขนาดใหญ่นี้กลับเป็นผลเสียหายให้แก่เศรษฐกิจของชาติอย่างหนัก

ความล้มเหลวของระบบคอมมูน การรณรงค์เพื่อกระโดดไปข้างหน้าและภัยธรรมชาติในช่วง 10 ปีแรกของการครองอำนาจ เหล่านี้เป็นเหตุให้รัฐจำเป็นต้องพิจารณาทบทวนถึงปฐมนโยบายใหม่ ในปี ค.ศ.1962 รัฐได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเกษตรกรรมอันเป็นพื้นฐานของเงินที่การ ยึดถือเป็นนโยบายเศรษฐกิจอันดับแรก ส่วนการอุตสาหกรรมขนาดเบาและหนักถือเป็นอันดับสองสามรองลงมา ตามเจมมิ่งที่ให้อือเอา "เกษตรกรรมเป็นรากฐานอุตสาหกรรมเป็นองค์นำ" และนโยบาย "เดินด้วยสองขา" รัฐได้ขยายปรับปรุงระบบการชลประทาน สร้างขยายสถานีส่งน้ำเพิ่มขึ้น เพิ่มการผลิตปุ๋ยเคมี นอกจากนี้ยังได้ส่งเสริมสนับสนุนขยายการศึกษาทางเกษตรกรรมอย่างกว้างขวาง โดยการเพิ่มสถาบันและชักชวนให้นักศึกษาชาวสีกกรเข้าฝึกรอบมการเกษตรกรรม เพื่อบุคคลเหล่านี้ได้ผ่านการศึกษหรืออบรมหลักสูตรแล้วนำเอาความรู้ไปทำการเผยแพร่ต่อๆ ไปยังชาวชนบท จะเห็นได้ว่ารัฐบาลได้เริ่มทำการสนับสนุนส่งเสริมการเกษตรกรรมอย่างจริงจัง ในปัจจุบันนี้ชาวเกษตรกรรมฐานะและสภาพดีกว่าแต่ก่อนมาก ผลผลิตบางชนิดสามารถส่งออกนอกทำรายได้ให้แก่ประเทศได้ไม่น้อย หากเทียบกับสภาพเมื่อก่อนปฏิวัติแล้ว นับว่าเกษตรกรรมจีนได้ก้าวหน้าไปอย่างมาก กระนั้นก็ตามปัจจุบันจีนยังต้องสั่งซื้อผลิตผลที่จำเป็น เช่น ข้าว ข้าวสาลีจากต่างประเทศ อาทิ แคนาดา ออสเตรเลีย ฝรั่งเศส เพื่อเลี้ยงประชากรจำนวนมากมาอยู่เป็นครั้งคราว

การพัฒนาเกษตรกรรมจะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ดังเช่น การสนับสนุนส่งเสริมจากรัฐบาลทั้งทางตรงและทางอ้อม เป็นต้นว่า วิทยาการ การลงทุน วิธีการที่จะเข้าถึงประชาชนเพื่อแนะนำเผยแพร่ความรู้ (ช่วยเหลืออย่างสุจริตใจ ไม่ทำตนเป็นนายของชาวบ้าน) คุณภาพของเครื่องมือเครื่องมือ ตลาดระบายผลิตผล ขวัญกำลังใจของเกษตรกรฯลฯ สิ่งเหล่านี้รัฐบาลจีนได้พยายามจัดและแก้ไขระบบการเกษตรกรรมทุกวิถีทางอย่างจริงจังมาโดยตลอด จนบัดนี้จีนก็สามารถก้าวไปสู่ความสำเร็จในการเพิ่มผลิตผล ทั้งด้านปริมาณ และคุณภาพได้อย่างน่าภูมิใจ จึงน่าจะติดตามศึกษาวิธีการและนำมาดัดแปลงแก้ไขเหมาะสมใช้กับประเทศเราอยู่ไม่น้อย

เชิงอรรถ

¹D.J. Waller, *op.cit.*, p.130.

²Franz Schurmann, *op.cit.*, pp.431-437 และ Franklin W. Houn, *op.cit.*, p.160.

³Franz Schurmann, *Ibid.*, pp.432-433.

⁴Franklin W. Houn, *op.cit.*, pp.159-160.

⁵Franz Schurmann, *op.cit.*, p.435.

⁶H.G. Chen, *op.cit.*, pp.204-205.

⁷ดูเพิ่มเติมจาก Ilpyong J. Kim, "Mass Mobilization, Politics and Techniques Developed in the Period of the Chinese Soviet Republic" ใน Doak A. Barnett, Chinese Communist Politics in Action. *op.cit.*, pp.78-98.

⁸Franz Schurmann, *op.cit.*, p.437.

⁹Hsueh Mu-chiao, et.al., The Socialist Transformation of the National Economy, (Peking : Foreign Languages Press, 1960, pp.93-94.

¹⁰New China Semi-monthly, No.108, (February 25, 1957), p.108. และศึกษาเพิ่มเติมได้จาก Dwight H. Perkins, Market Control and Planning in communist China, (Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1966), pp.45-52.

¹¹Franz Schurmann, *op.cit.*, p.478.

¹²*Ibid.*, p.479.

¹³Chi Li, Tien Chieh-yun, "Birth and Growth of the Commune," Inside A People's Commune, Foreign Languages Press, Peking, 1974, pp.9-10.

¹⁴จะสังเกตได้ว่า ในสังคมจีนภายใต้การนำของประธานเหมาเจ๋อตง คำพูด คำปราศรัย หรือสุนทรพจน์ของประธานเหมาเจ๋อตง มักกลายเป็นแนวทางนโยบายของพรรคหรือของรัฐบาลและถูกนำมาปฏิบัติกันอย่างเคร่งครัด

¹⁵Chu Li, อ้างแล้ว, หน้า 12-13.

16เอกสารหรือบทความเผยแพร่จากทางการของจีนที่เกี่ยวกับระบบคอมมูน (ในส่วนที่ ผู้เขียนนำมาอ้างอิงนี้) จะเป็นการอธิบายชี้ให้เห็นว่า ระบบคอมมูนนั้นเกิดจากพัฒนาการของพลังปฏิวัติมวลชนไปสู่ความเจริญทางวัตถุจนถึงขั้นตอนของสถานการณ์จัดตั้งระบบคอมมูนขึ้นมาเองหาได้เกิดจากการบีบบังคับหรือยัดเยียดมาจากเบื้องบน (พรรคคอมมิวนิสต์) ให้แก่ประชาชนไม่ซึ่งขัดแย้งหรือตรงกันข้ามกับข้อเขียนหรือทัศนคติของนักวิชาการฝ่ายตะวันตก โดยทั่วไปทั้งเกี่ยวกับประเด็นข้างต้นและและในด้านอื่นๆ อยู่เนืองๆ และส่วนใหญ่แล้วผู้เขียนได้ยึดเป็นแนวทางการเขียนคำบรรยายในวิชา "การเมืองการปกครองของสาธารณรัฐประชาชนจีน" ทั้งนี้เพราะเอกสารความรู้เรื่องจีน (โดยเฉพาะในเชิงวิชาการการปกครอง) ยังมีได้แพร่หลายและยังหายากในห้องตลาดบ้านเรา จึงใคร่ขอให้ทำหน้าที่ของผู้ศึกษาใช้วิจารณ์งานวินิจฉัยพิจารณา และวิเคราะห์เอาเองอย่างอิสระ ปราศจากการครอบงำทางความคิดความอ่านก็จะก่อให้เกิดประโยชน์อย่าง แท้จริงต่อการศึกษา

17Chu Li, อ้างแล้ว, หน้า 11-15.

18Doak A. Barnette, Cadres, Bureaucracy, and Political Power in Communist China, (Columbia University Press, London, 1967), p.322.

19Franz Schurmann, Ideology and Organization in Communist China, (University of California Press, Berkley, 1971), p.493.

20เสาวลักษณ์ สุวรรณประกร, จัดทำโรเนียวแจก จากคำกล่าวต้อนรับของเจ้าหน้าที่จีนเมื่อคราวไปทัศนศึกษาสาธารณรัฐประชาชนจีน ครั้งที่ 1 วันที่ 12-13 ตุลาคม 2518 เพรสซิเด็นท์ แทรเวลเซอร์วิส พิมพ์โรเนียวแจก

21Doak A. Barnette, อ้างแล้ว, หน้า 349-350.

22Franz Schurmann, อ้างแล้ว, หน้า 489.

23Barnette, อ้างแล้ว, หน้า 364-365.

24เพ็งอั้ง, หน้า 455.

25เพ็งอั้ง, หน้า 418.

26เศรษฐกิจของจีนโดยสังเขป, เรียบเรียงโดยเจ็งสี่ สำนักพิมพ์ภาษาต่างประเทศปักกิ่ง, 1974 หน้า 16.

27เพ็งอั้ง, หน้า 17,18,และ 24.

28เพ็งอั้ง, หน้า 25.